

בעזש

עמי

ע ז צ ב

ספר

נפש ישי

החדש

על מאכלות אסורות

חלק ראשון

עם הוספות חדשות

בו יבואר כי שמירת חנוף והנפש במאכלות אסורות הוא יסוד קדושת ישראל ושהרתק, גם יבואו בו דברי התקורות לכאן נודל חננו המניק לנפש וגוף האדם הנכשל בהם ח"ו, והתועלת בזה ובכא למי שנהרג תשטר במאכלות אסורות

כיו לקטני בעור צורי וגואלי מדברי חז"ל בש"ס בבלי וירושלמי, מדרשים וחז"ק חיקונים וספרי הראשונים, ומספרי מוסר מגדולי האחרונים ולחיות. דבריהם וקדושים חוצבים בלבת אש, מלחכים נפש האדם לשמור ממו לבחור ולהסתלק אפילו מן הספק, כאשר יראה הרואה בפנים הספר.

תקוה כי דבריהם הקדושים יעשו רושם בלבות בני ישראל, וזה יח"י פרי עמלי להסיר המכשלת הזאת מבתי בני ישראל בכל מקום שהם.

נאסף ונלקט על ידי

הק' שלום יודא

בהרח"ח המפורסר מו"ר ר' יעקב זאב גרשם ו"ל

שה ברוקלין ניו יורק יצא

שנת וידבר אל"י זה השולחן אשר לפני ר' (יחזקאל מ"א)

הוצאת

אמונה פאברישניג

הסכמת הבית דין צדק והעדה החרדית בעיה"ק ירושלים ת"ו

ר' אייר תשכ"ח, "השלום ושלוח" לפ"ק
הרה"ח הנכבד הרב שלום יהודה חי"ו בהרה"ח מוה"ר ישע'י
זאב גראס ז"ל, ליקום נאה ממקורות נאמנים מתורח שבכתב ושבע"פ
וסדרשי חז"ל ומספרי יראים וחסידים אזהרות והתנגות טובות על דבר
הזהירות והשמירה ממאכלות אסורות וחומר האיסור ר"ל. ואשר שמו
יכונה "נפש ישעיה". ע"כ אמינא לפעלא מבא יישר, ומצוה לסייעו
לדבר נשגב זה שיש בו משום זיכוי הרבים שגדול שכרן מאד, להציל
את בני ממשלות ח"ו. והבא לשהר מסייעים איתו. ויתברכו כל
העוסקים והמסייעים ויהא זכות הרבים תלוי בהם, ונזכה לאריסטון
שעתיד הקב"ה לעשות לכל פה שלא יכשל במאכ"א, ולביאת גואל
צדק במהרה בימינו אמן. חכו"ח לכבוד התורה והמצוה,

יוסף גרינוואלד	דוד הלוי יונגרייז
רב דקהל "קהל יעקב" סמאטא	ישראל יצחק הלוי רייזמאן
660 בעדמארד ערעניו	
ברוקלין, נ.י.	

ב"ח
הנה האברך החסיד המופלג בתורה וי"ש וכו' כש"ת מו"ה שלום יודא
גראס נ"י, הביא לפני קונטרס לקיפי מוסר והתעוררות על דבר
שמירה ממאכלות אסורות אשר ליקט מספרי גאונים וקדושים, ובקשני
לכתוב איזה שורות על טוב הדבר, ואמרתי לעשות רצוני, וראיתי כי
טוב עשה בעיני, כי כי פנינים יקרים המעוררים את הלב וראייים
להעלות בדפוס לזכות בהם את הרבים, ע"כ גם ידי תכון עמו אף
זרועי תאמצנו.
ובאתי עה"ח פה ברוקלין ל"ו למב"י תשכ"ח לפ"ק.

שלמה האלבערשטאם	חק' יוסף גרינוואלד
אבדיק באבוב	

שפר קדמי להחליא כי ה' למראות עיני הקונטרס אשר חיבר האברך
המופלג בתורה ויראה כש"ת מו"ה שלום יהודה גראס נ"י.
אשר יצא לזכות את הרבים ולקום שושנים מדברי גדולים וצדיקי
עולם בהתעוררות ודברי מוסר להשמר ולחזק ממשלון סאכלות
אסורות ח"ו ואם אמנם שאין ספר כזה צריך לשום הסכמה אך למען
לחוק ידי הרב האברך נ"י כזה ולמלאות רצוני באתי לעורר לכב
בני ישראל לסייעו ולתמכו.

וע"ז באענה"ח יום ה' לס' לא תאכלו כל תועבת, תשל"א לפ"ק.

חק' שלמה האלבערשטאם

פתחא זעירא

אודה את ה' בכל לבב בתוך רבים אהללנה, שזיכנו עד הלום לבוא ולהדפיס בפעם הרביעי את הספר **נפש ישעי'** — ליקוט על מאכלות אסורות, וב"ה שהספר נתפשט בישראל והשריש שרשים ופעל התעוררות רבה בעניני כשרות בכל תפוצות ישראל. הספר נתקבל ב"ה בהערצה ונמכר לאלפים לאחבנ"י. ותשועה ברוב יועץ, ונתייעצתי עם כמה מגדולי הרבנים שליט"א להדפיס הספר בכרך קטן, כדי שיהא בנקל על כל אחד ללמוד בזה הספר אשר נחוץ מאד בדורנו. כי עיקר קדושת ישראל הוא קדושת המאכלים והוא יסוד התורה וקיום האמונה לאהבת הבורא ודביקות האלוקית, ידיעת האב והמשכת הזבן, כמו שפי' רש"י ז"ל על הפ' ואנשי קודש תהיון לי וכו', אם אתם פרושים משקוצי נו"ט הרי אתם שלי וא"ל אינכם שלי עכ"ל. ומי שפוגם גפשו במ"א אז אינו נקרא בנו של הקב"ה וכופר בהקב"ה, כמבואר בזה"ק שמיני דף מ"ב ע"א ר' יצחק אמר כל מאן דאסתאב בהו כאילו פלח לע"ז דאיהו תועבת ה' וכו', נפק מסטרא דחיי ונפק מרשו קדישא ועייל ברשותא אחרא ולא עוד אלא דאסתאב בהאי עלמא ובעלמא דאתי עכלה"ק.

לפני שנתיים כשהוצאתי לאור את הספר בפעם הראשון, הייתי אצל כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, וברכני בהצלחה להפיץ הספר, ומכוח ברכתו וקדושתו פעל הרבה ועשה התעוררות גדול אצל כל אחד מאחבנ"י המבקשים האמת בעניני כשרות, ע"כ אני מבקש מאחבנ"י שתקבלו ספה זה בספנ"י וגם ללמוד בזה, ואם תאמרו מי הוא זה ואיזה הוא שאלמוד בספרו, אך דעו נא רבותי שספר זה אינו כמו שאר ספרים

שהמחבר מחדש דבר משלו, רק ספר זה מלוקט מן הש"ס זוהר וספרים של רבותינו הק' שכל דבריהם קדושים וממילא לא עלי תלונותיכם. ואני מבקש מכ"א מישראל שתקבלו ברכה זו לתוך ביתכם ותהיו לי לעזר ולהועיל.

ואסיים: רבש"ע יהר"מ שתתן לי כח וחוזק ואון ועוז ותעצומות ואומץ להתחיל ולגמור לכתוב מה שעוררתני לחבר חיבור כולל עניני מ"א שהוא יסוד האמונה לעמוד לעבודה, ולא יקרה לי שום מכשול ונזק ופחד וצער ודאגה ויגון ומניעה ועיכוב ובלבול ועצלות ומחשבה זרה בעולם, ותשפיע עלי שפע השכל וחכמה ובינה ודעת ותבונה וזכרון והדריכני באמיתך, ודרך שקר הסר ממני ותורתך חנני. ואזכה ללמוד וללמד לזרעי ולזרע זרעי לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

התוכן

פרק

עמודים

א.	בו יבואר איך שצריכים להשמר ממאכלות אסורות, ופגם הנגרם בנפש האדם העובר עליהם לאכלם ר"ל	ב"ד
ב.	בו יבואר הטעם שהרחיקנו השו"ת ממ"א, ושורש מצוה זו	ד"ח
ג.	בו יבואר כי האוכל ממ"א מכניסים טומאה בלבו ונפשו של האדם וגופו נעשה בשר מבשרם, וקדושתו של מקום מסתלקת ומתרחקת ממנו, ונחשב כאלו עובד ע"ז ר"ל	ח"ד
ד.	בו יבואר כי מ"א מחשיכים עיני השכל לאדם האוכלם, ומטמטמת לבו ונפשו, ומכניסים בו מחשבות זרות ושורש כפירה ומינות ר"ל, וסופו שיכשל ע"י אכילתם בעבירות חמירות מאוד ר"ל	יד"כו
ה.	בו יבואר גדול השכר של השומר עצמו ממ"א	כו"מב
ו.	בענין השחיטה והשחטים והקצבים	מב"סג
ז.	בענין גיקור	סג"ע
ח.	בו יבואר העזיבה הגדולה בעיני ההכשרים וההשגחה, ואיך שבעוה"ר גם שומרי תומ"צ ותמימי דרך נלכדים בפח מוקש דיצרא דמ"א, מסיבת אי ידיעה וחסרון התבוננות	ע"פה
ט.	בענין נסיעה לדרך	סה"צא
י.	בהנהגת אכילה	צא"קא
יא.	הלכות סעודה	קא"קז
יב.	בו יבואר ענין קדושת חיגור הבנים והבנות, ובענין משקים צבועים ושוקולדה וחמאת חלב	קז"קיד
יג.	בו יבואר גדול חומר האיסור של פת עכ"רם ובישול עכ"רם	קיד"קכט
יד.	בו יבואר גדול האיסור של סתם יינם	קיס"קכט
טו.	בענין לסדר מאכל בשר לחיילים	קכט"קלב
טז.	זהירות בעניני פסח	קלב"קלז
יז.	זהירות בהלכות התלויות בארץ	קלז"קלט
יח.	בו יבואר חיוב הזהירות מאיסור תולעים	קלט"קנה
יט.	בו יבואר חיוב הזהירות מאיסור דגים טמאים	קנה"קע
כ.	בירור הלכה בענין חלב עכ"רם ובענין ציקארע קאמפע ומשקה קאקא קאלא	קע"קפט
כא.	דיני חלב שחלבו גוי	קפט"קצב
כב.	דיני גבינות גוים	קצב"קצג

התוכן

עמודים

מק

כג.	דיני חמאת גוים	קצג-קצה
כד.	דיני בשר שנתעלם מן העין	קצה-קצט
כה.	דיני טרפות החלב הביצים	קצט-רג
כו.	דיני שחיטות ובדיקות ומכירת בשר כשר	רג-רכג
כז.	איסור דם	רכג-רכד
כח.	דיני איסור סחורה בדברים אסורים	רכד-רכז
כט.	קריאה חזקה אל רבנים שליטיא ואל כל אשר ביכלתם להשפיע על קהילות ישראל להזהיר את העם על המכשול הנורא הזה אשר כל גוף קדושת ישראל ויסוד קיומו תלויים בו	רכז-רלז
ל.	דיני חומר איסור תולעים	רלז-רמז
לא.	דיני וסימני דגים	רמז-רנא
לב.	דיני בישולי גוים	רנא-רנה
לג.	דיני פת גוים	רנה-רגז
לד.	דיני חומר איסור השגת גבול	רגז-רפח
לה.	ליוהר בבדיקה הגונה (רציונים לדברים הצריכים בדיקה)	רפח-רפז
לו.	דיני וסימני דגים ומראות הדגים	רפז-רשד
לז.	בו יבואר האיד עושים השמן ומארגארינא ועוד	רשד-שכ
לח.	דיני חלה	שכ-שכג

הוספות	שכד-שסו
מפתח	שסז-תא
מפתח הענינים (לפי א"ב)	תב-תיא
מפתח לדברים הצריכים בדיקה (לפי א"ב)	תיא-תיד
מפתח הסיפורי מעשיות	תיד-תיו
מפתח הספרים (לפי א"ב)	תיו-תכב

הקדמה

שיל"ת עמ"י עש"ו

יִשְׁכִּילוּ הִירָאִים וְיִתְכַנְּנוּ הַתַּלְמִידִים, שִׁסּוּד קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל וּמַחֲרַתָּן תְּלוּיָהּ בְּשִׁמְרָהּ וְהוֹדִירוֹת וְהִרְחָקָה מִמַּאֲכָלוֹת הָאֲסוּרוֹת וְהַמִּטְמָאוֹת, כְּמִשְׁוֹרֵשׁ בְּתוֹרַתָּנוּ (פ' שְׁמִינִי) כִּי אֲנִי ד' אֱלֹקֵיכֶם וְהַתְּקַדְּשַׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּכָל הַשְׂרֵץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ, חֲדֵי מְבֹאָר בְּפִירוּשׁ בְּמִסּוֹק שִׁמְסוּדֵי הַקְּדוּשָׁה שְׂצוּנוֹ יוֹצְרֵנוּ ית"ש לְקֹדֶשׁ נַפְשׁוֹתֵינוּ, הוּא לְהַפְרִישׁ וְלִהְתַּרְחֵק מִמַּאֲכָלוֹת הָאֲסוּרוֹת, וְלִהְיוֹת ח"ו הַמִּתְנַאֵל בְּאֲכִילָתָם מִטְמֵא אֶת נַפְשׁוֹ ר"ל, כְּאֹמְרֵי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְנֹו'.

וְלִקְרֹב הַעֲנִין קֶצֶת ע"פ שְׁכַל הַמִּבְעִי, נִעְתִּיק לִפְנֵיךְ דְּבָרֵי הַרִמְב"ם ז"ל, הוֹבֵאוּ בִּסְפָה"ק צִפְנָת פִּעֻנָּה וּבִסְפָה"ק דְּגַל מַחְנֵה אִפְרַיִם (פ' עֶקֶב) וְזוֹלָה"ק שֶׁשֶׁמֶע מִהַבְעֵשׁ"ט זי"ע, שֶׁפִּעַם א' שָׁאֲלוּ אֲנֹכִי מִדִּינָה אַחַת בְּמִכְתָּב לְהַרְמַב"ם ז"ל עַל תַּחֲיִית הַמֵּתִים לִמּוֹר לֵהֵם מִן הַתּוֹרָה, וְמֵה שֶׁדִּרְשׁוּ חו"ל בְּגִמְרָא מִן הַפְּסוּקִים אִמְרוּ שִׁישׁ לְדוֹרֵשׁם בְּאוֹפֶן אַחֵר, וְלֹא רָצָה לְהִשְׁכֵּם הוּא בְּעֵצְמוֹ דְּבַר, אֶךְ אִמְרַת לְתַלְמִידוֹ ר' שְׁכּוּאֵל אֲבֵן תִּבְנוֹן שֶׁהוּא יֹשִׁיבָם, וְזֶה תוֹכֵן דְּבָרָיו בְּקִיצוֹר עַפ"י חֲכַמְתָּ הַמִּבְעִי, כִּי מִכָּל מִינֵי מַאֲכָל וּמִשְׁקָה נִעֲשֶׂה דָם, וְמִהֵדֶם יוֹרֵד אֶל הַכֶּבֶד וּמִהַכֶּבֶד עוֹלָה הַבְּרִירוֹת אֶל הַלֵּב, וּמִהֵלֶב יוֹרֵד הַמּוֹבָחַר וְהַדָּק אֶל הַמּוֹחַ, וְשֶׁם שׁוֹרֵה הַשְּׁכָל וְחַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם, וְמִי שֶׁשׁוֹמֵר עֲצָמוֹ מִמַּאֲכָלוֹת הַמִּתְּרֹת וְהָאֲסוּרִים וְהַמִּטְמָאִים, נִעֲשׂוּ דַמִּי צְלוּלִין וּמִהוֹרִין, וְיֵשׁ לוֹ לֵב סְהוֹר, וְהַמּוֹחַ וְהַחַיּוֹת שֶׁלּוֹ נִעֲשֶׂה חַיּוֹת סְהוֹרוֹת לְהַשִּׁיג אֱמִיתִית הַחַיּוֹת שֶׁהִיא אֱלֻקוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת הַמְּחִי' אֶת כּוֹלָם, וְמִי שֶׁשׁוֹמֵר עֲצָמוֹ יוֹתֵר וּמִקְדָּשׁ אֶת אֲכִילָתוֹ עַפ"י דְּרָכֵי ד' וְתוֹרָתוֹ, נִעֲשֶׂה מִזֶּה בְּנִין אֵב וְהוּא הַשְּׁכָל לְכָל רַח"ח אִיבְרִיו וּמִתְקַדְּשִׁים וּמִתְמַהֲרִים, וְכֵן לְהִיפּוֹךְ ח"ו נִעֲשֶׂה בְּנִין אֵב שְׁכָל עָקוֹר וּמַעֲוֹשׁ בְּדַעֲיוֹת זֵרוֹת וְחַיּוֹת שֶׁלּוֹ נִעֲשֶׂה בְּחִי' מֵת וְהִיא אֲבִי אֲבוֹת הַמּוֹסָאָה וְכו', וְרַח"ח אִיבְרִיו נִטְמָאִים וּמִטְמֵא מִטְמֵא יִקְרָא לְכָל דְּבַר, וְנִעֲלֵם מִפְּנֵי אֱמִיתוֹת הַחַיּוֹת שֶׁהִיא אֱלֻקוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְנִטְמָא וְנוֹפֵל לְרִיעֻת זֵרוֹת וְאֱלֹהִים אֲחֵרִים, הֵם אֱלִילִים אֱלֹהִים מֵתִים וּזְבָחֵי מֵתִים יִקְרָאוּ לָהֶם.

לָכֵן הַתְנָאִים וְאִמּוֹרָאִים וּבַעֲלֵי הַמִּדּוֹת וְחֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה הֵם שֶׁמֵּרִי נַפְשָׁן שְׁלֹא יִתְנַאֲלוּ בַּפֶּת כֵּן הוֹקֵן וְכִיּוֹן מִשְׁתִּיו, וְלָכֵן הָאִירוֹ אֹר שְׁכָלָם

היה שורה עליהם רוח"ק. לפרש כל מאמר בתוך ברת התורה הקדושה, כי שרתה עליהם כח אלקי, אשר הוא ואוריתא כולא חד ואור נשמתם נ"כ הוא תוט המשוש אשר לא ינתק לעולם ולעולמי עולמים, אבל אנשים הללו כוראי טמאים ונמסאי דסם, ומשם לבם ומה שלהם נמססם במאכלות האסורות והמטאות, ולכן החיות שלהם נומה למינות אפיקורסות, ולא יכלו לקבל מתוקות נופת צוף דברי מאמרינו הבנוים ע"פ שכל אלקי עולם וסלך עליו, והואיל והעיו פניהם ויצאו לחוץ, פתאום יבוא עליהם הכזרת, וכרות יכרתו אותם וכל אשר להם, וכך עלתה להם כי לא היו ימים מועטים עד אשר בא עליהם מלך גדול והרג אותם וכיון כל אשר להם. ע"כ תוכן דבריו (הועתק ככתבו וכלשונו מספח"ק דגל כ"א אית באות עיי"ש).

מי לא יתיר וילפת ויתבונן ממעשה הנוראה הזאת, עד היכן התבררם מניעים, שהנפירין ר"ל למא את נפשו במאכלות האסורות, סופו להתגלגל ולירד עד התהום, למנות למינות ואפיקורסות ולכפור בתחיות המתים ובקברי האמות, כעדותו הנאמנת של הרמב"ם ו"ל והבעש"ט הק' ותלמידיו הק' אשר מפרים אנו חיים, ובעיה"ר בימינו אלה, עלה הפדיון ונפרצו פרצות בקדושת המאכלים, ולא בימים הראשונים הימים האלה, מדפנים זאת בישראל מדור דור, כל איש ישראל ואפי' החסידים וע"ה, השניחו על טרף ביתם בפיקוח עצמי ובשמירת עינים, בעבור כי תוכנו המאכלים כולם מחלל ועד כלה לכל איש בביתו, ולא עלה על לב אדם לקנות מאכלים מן השוק מכל אשר יבוא, ולסמוך על המשרים והתורדים רעועים מכל המינים, שאל אביך ויבדך וגינך ויאמרו לך, שעוד בחרנו לפני ההירבן האיום והנורא, עד כמה היו נזהרים נשמרים בקדושת המאכלים בקהלות הקדושות באירופה שנחרבו בעיה"ר, ולא אתרמי אפי' בין החסידים וע"ה מי שיאכל או יאכל לבני ביתו מאכלים מן השוק, שהיוכנו ונאפו ונתבטלו מחוץ לבטולי ביתו, וכלא השגחתו ופיקחו עליהם מתלהלו ועד סופו, ובעיה"ר עכשיו רבו הסקולים והמתירים ואפי' כבתי חיראים והחרדים, לקנות מכל מיני המאכלים הנעשים בבתי הרועת ואפי' של עכו"ם, ולמנוק נפשם יספיק להם בהמצאם עליהן איזה היתסת, נרשם עליו בכתב אישורית כשר, ואף שלא ידעו למי החותמת ולמי הפתילים, ורבה המכשלה בהסמכם על משענת קנה רצון, כאשר יתבאר בפנים הספר בפרטיות, שהרכבה מן ההכשרים והמכשירים אלו, משתמשים רק לבסות עינים ולהטות דעת הקהל, אבל בפרטי הכנת המאכלים ובסבות כשרותן לא ידעו בין ימינם לשמאלם וברי ביוון וקצה, ואם עיני שכל לך בין תבין את אשר לפניך ושמת סבין בלועיך אם בעל נפש אתה.

הנהגה ידעתי גם ידעתי מן ערכי כי אין אני ראוי לעמוד במקום גדולים להוכיח במוסר תוכחת, ורבים יאמרו לנפשי אין כוונתו לש"ש אלא לכבוד עצמו הוא דורש לקנות לו שם, ע"כ אציג לפניך משל נכבד שראיתי בספח"ק אור לישדים בשם הרב מו"ה יואל מוכיח וצ"ל, הנהגה כנהג ישראל תורה הוא, שנוטעים מוכיחים מעיר לעיר להוכיח את ישראל, ורבים מהסוג עם טועים ואין שומעין לדבריהם, מפני שהם לוקחים כסמן כשביל הדרשה, ואומרים שתוכחתם אינו אלא קרדום לחפור בה ואין כוונתם לש"ש, ונשא עליהם משלו יאמר,

כי בעיר אחת קטנה, שלא היה להם בתי אבני כ"א בתי עצי היער והגנות מכוסים בתבן, והיו שם איש ואשתו שהיו דרים בעלי תחת הגג, פעם א' בלילה הלכה האשה לישון ועדיין היה בעלה נעור והיו לו גר דלוק ומרם יכבה הנר גם הוא הלך לישון והניח הנר דלוק, צעקה אליו אשתו אולי היה יפול ניצוק א' מהנר והשרף כל הבית כולו, עונה מרברת עמו בא שומר העיר והכריז להזהיר העם להשגיח על האש והגרות שלא תגרום לידו שריפה ח"ו, אברה האשה למעלה שמע נא וראה מה שהשומר מכריז להשגיח על הנר שלא יגרום לידו סכנה, והוא השיב לה, שומה שמעולכם, וכי סבורה את שכלם שלם הכריז השימר בן, הלא אני יודע שאינו מכריז אלא כשביל שהקהל נותנים לו מסון שיכריז בן, ואילו היו נותנים לו מסון שיכריז שיציתו העיר ג"כ היה מכריז, ע"כ אין אני פונה לדברו כלל, והלך לישון והניח הנר דלוק, וכאשר פתרה בן היה נפל הנר על השולחן ונרלק כל הבית ונעשה שריפה גדולה, וכמעט נשרף כל העיר ובקושי גדול הציל את נפשו ונפש אשתו ולא נשאר להם כ"א גוויתם, ראו נא השומה הזה, ששבביל שהשומר לא הכריז בלב שלם, לא רצה להשגיח לדבריו והניח לשרוף את ביתו באש, כך הדבר הזה שהמוכח מזהיר את העם, שיעזבו מעשיהם הרעים ואל"כ יפלו בניהגם אשר שם ישרפו את גוויותיהם כפ"ש הנה יום בא בעיר כתנור ונר, והשמים ידמו כשביל שהמוכח אינו מוכיח לש"ש אין נותנים לב לדבריו עד שכאת השריפה עליהם, הלא אין לך שמות גדול מזה עכ"ל ודפ"ה.

א' לזאת אורתי כנכור חלצי ושנתי מתני ללקט ציצים ופרחים מכריז הו"ל וספרי הראשונים והגדולי המוסר, בענין קדושת המאכלים, והזהירה והשמירה המתחייבת עפ"י תורתנו הקדושה להתרחק מכל חשש נרנוד איסור שבהם, אולי יתגלגל על ידי זכות לזכות אנשים כמוני מהמכשלה הנוראה הזאת, והקיים כי הכפחת רז"ל כל המוכה את הרכים אין חסא בא לידו, ואכנה גם אנכי מסנה להשמר בקדושת המאכלים ומהרתן.

זאת יעוד אחרת שפתי אל לבי להוציא לאור עולם ספרי זה, להיות לעילוי נשמת אבי מורי ו"ל הרה"ח מה"ר ישעי' זאב בהרה"ח משה אליהו ו"ל, שנקסף בעוה"ר בעידו כאב צעיר לימים, והקדיש כל ימיו למוכח הכלל בעניני צדקה והסד והרצת התורה וכו', קראתי שם הספר **נפש ישעיהו** ע"ש אבי מורי ו"ל ה"ם, נפש הוא זכר ומצבה, כפ"י הריב"ן בירושלמי שקלים (פ"ה) במותר המה יעשה נפש על קברו, נפש פ"י מצבה על קברו לזכר וכו' עיי"ש, גם נרמז בו שמי הדל עם הכלל, ויה"ר שיהי' הספר הזה לעילוי נשמת אבא סארי ו"ל ויסלין טוב בעיניו כל הימים, והרחקן היא יעזור שנוכל להשמר מכל מכשיל בלי ימי חינוך, ולא ימוש ספר התורה מפניו ומפי ורעינו וזרע ורעינו עד עולם, וזוכה במהרה לכיאת נואל צדק ברנה במהרה כימינו אמן.

הכ"ד המלקט המצפה לרחמי שמים,

הק' שלום יהודה

בן הרה"ח מה"ר ישעי' זאב ו"ל

למשפחת נדאם

בו יבואר גודל הפגמים והעונשים שבאים על האדם על ידי שאוכל
מאכלות אסורות רח"ל

- האוכל מאכלות אסורות - כאילו עובד ע"ז רח"ל (זוה"ק שמיני)
האוכל מאכלות אסורות - אין לו חלק באלוקי ישראל (שם)
האוכל מאכלות אסורות - נעשה פניו פני חי' רעה. (זוה"ק משפטים)
האוכל מאכלות אסורות - נעשה נפשו שרץ. (אוהה"ק שמיני)
האוכל מאכלות אסורות - נכנס בו מחשבת כפירה ומינות. (רמב"ם)
האוכל מאכלות אסורות - בשוגג ! חטא נפשו וחטמטט,
במזיד ! תעשה נפשו שקץ. (אוהה"ק שמיני)
האוכל מאכלות אסורות - מעבב ביאת משיח צדקינו. (בריח מטה משה
על הגדה של פסח בפזמון חד גדיא)
האוכל מאכלות אסורות -- אינו של הקב"ה. (רש"י עה"פ ואנשי קודש)
האוכל מאכלות אסורות - בא מזה עונש אסכרה רח"ל. (שבח ל"ג ע"ב)
האוכל מאכלות אסורות - הבנים יוצאים לחרבונ רעה ח"ו. (אגרא
דפרקא אות קכ"ו עי"ש)
האוכל מאכלות אסורות - באים עי'ז מכות נוראות רח"ל.
(אוהה"ק פרשת שמיני)
האוכל מאכלות אסורות - אפי' רק איסור דרבנן. באים לידי עבירות
חמורות רח"ל. (אבות דר'נ פ' ט"ו. קו
הישר פרק ע"ו.)
אפילו ע"י שרץ משהו יוכל לבוא לידי שאול
חחתייה ר"ל. (ערוגות הבושם)
רוב אפיקורסות רח"ל בא ע"י אכילת נוס"ט.
(תורת משה קדושים.)
האוכל מאכלות אסורות - מכניס טומאה בלבו ובנפשו של אדם.
(מסילת ישרים)
האוכל מאכלות אסורות - גופו מחפסס מאיסור. ובהמשך הזמן נעשה
גופו מלא משקצים ורמשים נבילה וסריפה
רח"ל. (נדתי ישראל פרק כ"ט.)
ע"י שוחטים שאינם מהוגנים נחסר הפרנסה.
(ליקוטי מהר"ן דרוש ל"ז אות ו')
- האוכל מאכלות אסורות - נעשיה הטומאה חלק אבר מגופו. (ר"ח שעה"ק
פרק ט"ז.)
האוכל מאכלות אסורות - אין לו טהרה עולמית ומאבד חלק עה"ז
ועולם הכא ; (יש שכר עמוד מ"ב)

ספר נפש ישעי'

ס ר ק א'

א

הזהירנו יוצרנו בתורתו הקדושה בלאוין ואזהרות ועונשין להשמר
מכל מיני מאכלות האסורות, ומהם שנכפלה האזהרה עליהם
בתורת כהנים ובמשנה תורה, כמו איסור אכילת בהמה וחיה ועופות
הטמאים, ואכילת הדם וחלב, ובשר בחלב, ופסוקים רבים ופרשיות
שלימות יעדה התורה"ק באזהרת מאכלות הטמאות והאסורים.

משונה אזהרה זו מכל אזהרות שבתורה, שמלבד האזהרה הודיענו
הכ' בכולם פגם הנגרם בנפש האדם העובר עליהם לאכלם, מהם
שנכרת הנפש ר"ל מאילנא דחיי כמו בלאו דחלב ודם, ומה תראה
לשער עד היכן הדברים מגיעין, שבשכיל אכילה קלה בשעור כוית,
אשר הנאת גרונו ומעיו תמשך לרגע כמיסרא, יפגם בנפש האוכלם
עד כדי כך, שנפשו נכרת ר"ל משורש הנשמות והוא וזרעו נכרתין
ר"ל.

ואם שאר האזהרות שנאמרו בלאוין גרידא, ואין עונשם ככרת, אבל
בכולם פרט הכתיב לומר שהאוכלן מטמא ומשקץ את נפשו,
כמ"ש אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ וגו', ולא תטמאו את
נפשותיכם בכל השרץ וגו', ולא תטמאו בהם ונמטאתם בהם (ויקרא
י"א מ"א), ובכל אזהרה ואזהרה מהם, כפל הכתיב לומר טמא הוא
לכם וגו', שקץ הוא לכם וגו', מטמאים הם לכם וגו', אשר הבדלתי
לכם למטא והייתם לי קדושים כי קדוש אני ד' וגו', וכמותו הרכה
פסוקים.

ב

הרי מבואר בפירוש בתורה"ק בפעם איסורם לפי שהם מטמאים נפש
האוכלם ומשקצם, והנמרש להכבד מהם זוכה לקדש את נפשו
ולהדבק בקדושתו ית', והגם שאין לנו לחקור ולחפש על מעמי מצותיו

ית', כי לא נשיגם כלא"ה, והחקר אלקי מי ימצא, ומי יוכל לעמוד בסוד ד' להשיג אף אפס קצוה, ומכ"ש קמני הערך כמוני היום, ודי לנו כמעט שאסרתו תורה הקדושה, וארי' רביע עלי' בגזירת המלך מלכו של עולם.

אמנם כללא אית לן שבכל מקום שביאר הכתוב להגיד בפירוש טעם המצוה, היא כוונתה העיקרית וטעם הנגלה, מלבד הצפון להבאים בסוד ד', עיין מה שכתב הכ"ח בריש ה' מוכה (ר"ס תרכ"ה) וכן במצות תפלין וציצית שביאר הכתוב טעם המצוה עיי"ש.

ומעתה כמו"כ באיסור המאכלות שפרט הכתוב טעמו, שמשקן ומטמא נפש האוכלם, גילה לנו הבו"ת בתורתו הקדושה טעם הנגלה וכוונה הפשוטה של מצוה זו, ויספיק לכל בעלי שכל וסודע להשמר מאד באזהרתם, כי מי פתי יסור הנה לשקן ולטמא את נפשו ונשמתו, ולהבדל מדבקות קדושתו ית' בשביל הנאת ההיך והגרון לשעה קלה ומעטת.

האמנם כל אלה דברים ידועים הם, וזיל קרי בי רב הוא, אבל כבר יעדנו בפתח דברינו בהקדמת הקונטרס הלו, כי אין מטרת חיבורנו זה להוסיף ולהדש חדושים, ולאסור איסר בחזרות יתירות כמה שהתירה תורה, כי די לנו במה שאסרה תורה, ומה שקבלנו מדברי חז"ל ומדברי הפוסקים אשר מפיחם אנו חיים, וקבלתם אמת ונאמנים עלינו, ולא נוזז מדבריהם ימין ושמאל אפי' זין כל שהוא.

אולם הידיעה לכדה באזהרות הפסוקים, לא תספיק לכלי קרב להתגבר נגד היצר הצורך ואורב לנפש האדם להחטיא, כי אין אדם חוטא אלא א"כ נכנס בו רוח שטות, ובאותו הרגע שבוערת בקרכו תאות היצר, מעלים היצה"ר ומשכח מלכו ידיעת האיסור או סדמה אותו עליו כהיתר גמור, ומצויא ברוב תחבולותיו ק"ג טעמים של היתר לטהר את השרץ ואת הטמא, וע"י רוב פיתויו ודבריו הנהרצים, יאמין לו האדם ויחשוב כי לא זהו שאסרתו תורה, זה אחר הוא והותרה בשינוי השם ושינוי מקום, וכמותו פתוים רבים אשר א"א לפרטם כי רבים המה, ולא הרי זה כהרי זה, הצד השוה שבהם שדרכם להזיק ושמירתן עליך לברוח ולהנצל מכל תחבולותיו, כי תכליתם אחד הוא, להחטיא את נפש האדם ולטמאו ח"ו, ולהפרידו מדבקות קדושתו ית'.

והנה מלבד הידיעה באזהרות התוה"ק, מוטל עלינו חובת השמירה בהם כמבואר בפסוקי התורה פעמים אין מספר, וגדר השמירה להיותם לזכרון בין עינינו ולבלתי נסיח דעתנו ממצות התורה הקדושה ומאזהרותי, כמ"ש ו"ל במשנה (אבות פ"ג ח') כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו שנא' רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים וגו'.

ומה מאד נוראים המה דברי הרע"ב ו"ל במשנה שם, וז"ל כל השוכח דבר אחד ממשנתו בשביל שלא חזר עלי', מעלין עליו כאילו מתחייב בנפשו, שמתוך שכחתו הוא בא להתיר את האיסור ונמצאת תקלה באה על ידו, ושגגתו עולה ודון, אי נמי כאילו מתחייב בנפשו, לפי שאותה משנה היתה משמרתו, ועכשיו ששכחה אינה משמרתו. והתויו"ט בפירושו כתב וז"ל כל השוכח דבר אחד ממשנתו, לאתויי מחמת עצלות וכו'. וכמדרש שמואל כתב אפי' מחמת שהוא מרוד למצוא טרף לביתו אפי' מתחייב בנפשו עכ"ל התויו"ט זללה"ה. ואפשר דכל זה נכלל בגדר השמירה שנתחייבנו במצות ד' וקבלנו על עצמנו בהר סיני, כי השומר אם יסיח דעת ומעלים עין משמירת החפץ שקבל שמירתו עליו, ה"ז כפושע בשמירתו.

אי לזאת נתתי על לבי ללקט ציצים ופרחים מדברי חז"ל, המפוררים בש"ס בבלי וירושלמי וזה"ק ומדרשים בענין חומר איסור מאכלות האסורות וגודל פגם הנגרם בנפש האוכלם, גם חפשתי חיפוש אחר חיפוש במפרי הראשונים וגדולי האחרונים, והעתקתי דבריהם בלי יתרון ומגרעת, ודבריהם הקדושים יכניסו אור בהיר בלב הקורא ומתבונן בהם, ויילחיבו את נפש האדם להשמר מאד מכל ענפי האיסור במאכלות האסורות, ועכ"פ יועיל לשכחה, כי בשים עין להנות ולחזור דבריהם חק', יחקק בזכרוננו אזהרת התוה"ק באיסור הנורא הזה, ואם לא ימנע התורה הזה מוכרוננו, מוכחט לו לאדם שלא יחטא. וכדי להקל על הקורא חלקנו כל ענין וענין לבדו, ליתן רווח להתבונן בין פרשה לפרשה.

ואחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש, להיות חלקי ממזכי הרבים, ואולי אבנה גם אנכי ממנה, ואליכם אישים אקרא להנות בספר הזה ולחזור עליו פעמים אין מספר, כי לא הוספתי משלי כלום, והם דברי הראשונים כמלאכים ותורה יבקשו מפייהם, ודברים תיוצאים מלבות קדושים, יכנסו בלבות בניי גזע תרשישים, וכזה נשלם פרק ראשון בעזר צורי וגואלי.

פרק ח'

א

ממכשולי ההשגחה וסמכותה

בו יבואר העזיבה הגדולה בעניני ההכשרים וההשגחה, ואיך שבקעה"ר גם שימרי תומ"צ ותמימי דרך נלכדים במחשבות מוקש ויצרא דמאכלות אסורות, מסיבת אי ידיעה והסרון התבינות, ד' ירחם.

אמרנו בל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרות אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, מה נאמר ומה נדבר, עניני הכשרות ומצות התלויים בה נעשית למרמס כף רגל ר"ל, והם מהמצות שאדם דש בעקביו, ותורת כ"א בידו, ומקלו יניד לו אם לעבור עליהם או להזהר בהם, ואף רוב ישראל הכשרים והתמימים, הרוצים להזהר ולהשמר מאיסור, מועים ומוטעים ונכשלים באיסור ע"י סמיכתם בקנה רצון ורעוע על הכשרים והשגחות ממינים שונים, המכריזים בקול גדול ובאותיות מזהירות גדולים, "בשר למהדרין מן המהדרין".

אמנם ידוע להוי לכם כי ענין ההשגחה ונתינת ההכשרים, דבר קשה הוא מאד, ורבות הנסיגות, ובפרט במדינה זו, ובבתי החרושת הגדולים ביותר, אשר מלבד כי הרב המשיג והמכשיר צריך להיות ירא את ד' מאד, וידע אשר נפשות ישראל והחיים והמות נתונים בידו, במאורז"ל ויראה הדין כאילו גיהנם פתוחה מתחתיו.

ב

אולם הוין לזה צריך שיהי' גם חכמתו מרובה, להיות בקי ומכיר בכל פרטי הדברים המסתעפים בעניני השגחתו, גם להיות ערום כיראה, וידע בדרכי לבן הארמי, ושלא יאמרו אין חכמים בקיאים במעשי ידנו, ואין תם ראוי להיות מועד ומעיד על סמכות ההשגחה והכשרים, כי רבו המכשולות והשגחות, כאשר נביא לחלן, ועולה על כולנה צריך לבקש עזר אלקי וסייעתא דשמיא, שלא יצא מכשול מתחת ידו בשוגג ובאונס, אבל וראי שאין זה כלבד מספיק, אלא צריך להשים נפשו בכפו, ויביט באלף עינים, ויתבונן בכל הושיו וידיעתו שלא יכשלו אלפים מישראל על ידו.

ובעוה"ר רובם ככולם, אף מבתי ישראל הכשרים סומכים על רבנים מכשירים, אשר כל מנמחתם רק אל בצע כסף, ואינם עושים אלא לפנים, נכנס ויוצא לכסות עינים בהעברה, בעלמא, ומכיש יצופה ועיר שם ועיר שם, ולפעמים מיראת כעל בית ההרושת או מיראת הפסד ממון, או מחסרון יראה האמיתית, אינו נכנס כשבק חקירות ובדיקות לידע כל סוגי התערובות שמכניסים במאכלות אלו, והרבה פעמים יהי' בו מתערובות נבילות ומריפות ואיסורי דאורייתא, ולפעמים אף אם יתודע לו שיש בו איזה חשש תערובות או חשש תולעים וכדומה משאר איסורים, אבל אינו יכול לעמוד בנסיון להפסיד ממון רב וסומך על התירים רעועים להתיר מטעם ביטול, כי כל האיסורים שבעולם במלים לגבי*ממון, ובאם לא יכשיר הוא, יבוא אחר במקומו ויהיו המכשולים גדולים יותר, והיצה"ר מטעהו בכוננת לשם שמים, ובין כך ובין כך יוצא העגל הזה, ובנ"י הכשרים אוכלים ומתעטמים באיסורי המאכלות על ידו בלא יודעים ר"ל.

ג

וגלוי וידוע לידועי בינה, שבעוה"ר רובם מהמכשירים והמשגיחים גומלים שבהם לא עבור ההשגחה המדויקת, אלא אחד מתאי כעל בתי החרושת אל המשגיחים, שיעלימו עיניהם ולא יראו ולא ישמעון ולא ידברון, ואף אם יראו ישומו יד לפה ולא ידברו, וכל צורך ההשגחה הוא רק לכסות עינים, להטעות את דעת הקהל שיסמכו על כשרות המאכלים, בידעם שהרב המכשיר פרקו נאה וזקני מגידל ויצא לו שם ומוניטין בעולם השפל, שכ"א מבתיר א"ע בבתר הרכנות, ומחשיב א"ע כגדולים אשר בארץ, וכו' יאמר לו מה תעשה, ודי בזה להטעות דעת הקהל, אשר בלא"ה רצונם להשיג כוחא דהתיורא, ומענת היצר על לשונם, כי הדורות חלושים וא"א להחמיר טובא, ואם הרב פלוני מכשיר אני אוכל לשובע על אחריותו, ואם אכשל בדבר איסור הוא ילקה עכו"רי כב"ד שלמעלה.

אמנם דע אחי חביבי, הגם כי כנים דברייך שהוא ילקה תחלה, על שחטא והחטיא וגרם לאחרים מכשול, אולם גם אותך ידרשו וישאלו כב"ד שלמעלה, האם חקרת ודרשת היטב אם ראוי לסמוך על השגחתו, ואם יודע וכפי בטוב ההשגחה ומשים עינו עליו להיות נכנס בעיבי הקורה, או אם רק סחור סחור אויל ולכרסא לא יקרב, ואם אותו שאתה סומך עליו ומאמין לדבריו באיסורי דאורייתא, אם הי' בא אצלך ללות ממך כמה מאות דינרי זהב, האם היית מאמין לו בפשטות כ"כ בלי דרישה והקידה, ולמה לא תהי' בן חגבירה כבן השפחה, ומתיירא אני שגם אתה תלקה עמו, כמו שהמשילי חז"ל (שהקב"ה) שהרכיב האדון החיגר על הסומא ושניהם לוסין כאחד.

והנה ידעתי גם ידעתי שתמעון ותאמר עד א' נאמן באיסורין, ואין צריך לדרוש ולחקור אחריו, אבל דע לך שהלכה זו מוטעת היא בידך, ואם למדת לא פירשו לך, דהלכה פסוקה (ברם"א יו"ד סי' קכ"ז ס"ג) דכל היכא דאתחזק איסורא כגון מכל, או התיבת בשר שאינה מנוקרת, אין העד נאמן עליו להתירו, אלא א"כ בידו לתקנו, והרבה מן המאכלים שבקיפסאות אתחזק איסורו, ואין בידו של המכשיר לתקנו, כי לא יניהו לו להסיר תערובת האיסור הנצרך להטעים המאכל ומילתא דעבידא למעמא הוא, ובע"כ חותם בטבעת המלך, ובשופר גדול יתקע, והרצים יוצאים דחופים להכריז בקול גדול, פלוני הרב נזקק ליתן הכשר ואכלו ענוים וישבעו כתאות לבם, ודרך זו כבושה להאכיל רבנות מישראל במאכלות האסורות בעוה"ר.

ועוד דהרי אמרה תורה על פי שנים עדים יקום דבר בין כדני ממונות ובין כדני נפשות, ואעפ"כ ב"ד מצווין מן התורה לחקור ולדרוש על אמתת עדותן, והקרובין והנגועים בעדותן פסולים לעדות, ועכ"פ החיוב לחקור ולדרוש מי הוא העד המעיד ואם נאמן הוא, או שמו מחמת נגיעת המכון מזיף עדותו, ומעיד על האסור שהוא היתר, ועל המרפות שהוא כשרה, כאשר אירע ונתברר כזה פעמים אין מספר בעוה"ר, ע"כ האיש אשר יראת ד' נוגע בלבבו, לא יקל לסמוך על הכשרים של מאן דהו, כי אם יודע ברור שאפשר לסמוך עליהם, ולא יוצאו מכשול מתחת ידיהם בשו"א.

נוסף לזה בבית ישראל ראיתי שערורי', שרכים מכני עמנו קונים קופסאות של כל מיני מאכל, ומעדנים וממתקים למינים שונים המעוטפים בנייר צבוע ובאותיות גדולות, "כשר", ולפעמים אין עליו חתימת הרב המכשיר כלל, ואף אם יש עליו איזה שם לא נודע מי הוא, ואם עדיין הוא בחיים חיותו, ומזדמן פעמים אין מספר כי הרב החתום על ההכשר כבר נפטר לעולמו עשרות בשנים, והסוחר עדיין מזכר על כשרותו, ואין מי שימחה בידו, ולפעמים מדפיסים על ההכשר איזה שם בדוי, אשר סגולם לא הי' ולא נברא ולא ראה אור לעולמים, וימפיק גם זה לקהל הקונים הרוצים להטעות א"ע, כאמרם כתוב עליו בכתב אשורית כשר, ודי כזה, ובעוה"ר הרבנים נותנים יד לפה ואין מי יגדור גדר ויעמוד כפרץ.

אמנם אף בכתי החרדים הבודקים למונחות אחר סמכות ההכשר, וזמי זה ואיזהו הנותן השגחה והכשר, אבל בדבר זה נפרץ הגדר בסילוא, ורבים מדמין אותו להיות נמור, להאכיל ילדים קטנים עד בני שתים ושלש כל מיני מטעמים שנמכרים בקופסאות ולהשקותם חלב עכו"ם שיש בו גם חשש תערובת איסור, וגם לרבות מיני "קענדי ושאקאלאר", ולפעמים אף מעשה אופה, ורוב אלו המאכלים סמכות כשרותן מסופקת, ולפעמים אינם אפי' בגדר הספק וקריבה יותר אל עד הודאוי בלתי כשר, ובפרט בענין הסימילעקס ובדומה שנותנים לילדים, אשר הקרתי בזה ע"פ רבנים מפורסמים יודעי דבר, ואמרו שיש ג"כ בזה חשש נבלות וטרפות ובשר בחלב, וכן בענין הצלותות לילדים (דושארס) ומיני דגן (סיריעלס) מכל מיני חכרות וכו', אשר רבנים מפורסמים אומרים שיש עליהם חששות הרבה, ודבר זה אין צריך לפנינו ולראי' מאהר שרובם ככולם נעשים בכתי הרושת של אי שומרי תוס"צ, ובלי פקוח והשגחה כלל, ברור שיש להסתפק בהם על חשש תערובת איסור, ובפרט כי דבר ידוע וגלוי לכל, דעפ"י הרוב באלו המאכלים הנעשים ביחוד לילדים קטנים, ניתן בהם וויטאמינים שונים ומשונים לחזק כריאות הילדים, וגם דברים העשויים למעמא, להטעים המאכל להיך אוכליהם, ומי יודע להבחין ולברר כשרותן של כל אלה הדברים שהם מעשה רוקח, וכל סוג וחלק מהם מרוקח בכמה סוגי רפואות ותוצרות שונות למיניהן, אשר א"א לעמוד על מקורן ותכליתן, וזלת בנכונות או כוונה"ק, ובפרט שבעלי בתי החרושת אינם מגלים פרטי החלקים כי אם בשמות כלליים, אשר יקראו אותם דרך משל וויטאמין 12 ועוד מספרים כאלה, אבל שמם הפרטי הוא סוד מסתרי ולא ניתן להתנלות, א"כ איפוא האין יתכן לסמוך על כשרותם בלי ידיעה בתחלה וסוף מה הושם בהם.

למרות כל אלה נוכל לומר בכירור, שמסתפקים מאלו המאכלים אף בכתי החרדים ביותר, ומאכלים לילדיהם מאיסורי המאכלות ר"ל בלי שום שאלה והתבוננות כלל ונעשה אצלם כהיתר נמור מטעם עבר ושנה, וגם שהוא מילתא דדשו ב"י רבים, ורבים עכרו ונכשלו ואין מוצה פה ומצפצף, ומדשתקו רבני ש"ס דניחא להו, ואין איש שם על לב להתרחק ולפרוש מן האיסור, והם דברים העומדים ברובו של עולם, ובני אדם מולולים בהם.

ע"כ ראיתי להעתיק מ"ש הרמ"א ז"ל ביו"ד (סי' פ"א ס"ז) וז"ל:
וכן לא תאכל המינקת אפי' ישראלית דברים אסורים, וכן
התינוק בעצמו, כי כל זה מוזק לו בזקנותו, וכתב ע"ז בפרי חדש
(ס"ק כ"ו) וז"ל: ולפי שבזמננו זה אין נוהרים בענינים אלו, ע"כ רוב
הבנים יוצאים לתרבות רעה ח"ו, ורובם עזי פנים שכדור, ואין יראת
ד' נוגע ללבבם, ואף אם יוכיחו על פניהם לא יקבלו מוסר, ולפיכך
צריך להזהר בזה עכ"ל. והמו"ז והש"ך כתבו על דברי הרמ"א הנ"ל
דכל זה אף במינקת שמכח סכנה צו לה הרופאים לאכול דברים
האסורים, מ"מ מחויב האב לשכור מינקת אחרת ישראלית, מפני
שאכילת האיסור מוזק לילד בעת זקנותו שיצא לתרבות רעה ומטמטם
את הלב וגורם טבע רעה עכ"ל.

וכמו"כ הרעיש עוז הגה"ק בני ישישכר בספרו אנרא דפרקא (אות
קכ"ז) בשם מורו ורבו מרס"ם זל"ה, על מה שהוא מן התימה
שאנחנו רואים כמה פעמים שהילדים בעת שהם קטנים הולכים לבית
רבם ומתמידים בלימודם ומתפללים ככוונה וענין אמן יהא שמ' רבא,
ומישרים ארבותיהם, ואח"כ כשמתגדלים מתהפכים ח"ו למדות גרועות
ומכמלים התורה והתפלה וכיוצא בדברים הרעים כאלו, טאין מתהו'
דבר זה, הלא התורה שלמדו בקטנותם בהכל שאין בו חטא, הי' מן
הראוי שיעמוד בעת זקנותם למשען להם, שלא יוסיפו לחטוא, כי
מצוה גוררת מצוה, ואמר הוא ז"ל בעבור שאבותיהם האכילו אותם
ממין גזל ונתפסו במאכלות אסורות, וזה שב להם בשר מכשר, ועי"ז
נולד בהם תאוות רעות ומידות גרועות ר"ל, וכ"כ בספת"ק מחזיק
ברכה על דברי הרמ"א הנ"ל וז"ל: וצריך אביו ואמו להפריש התינוק
ממאכלות אסורות, וזה נורם שיצאו לתרבות רעה, וזה דור דור שוא
שאינם נוהרים בזה וכו' יוצא בזה, ומשום הכי יוצאים תולדות הבנים
עזי פנים ואין יראת ד' על פניהם עכ"ל.

ח

בספר יוגב יעקב עה"ת פ' ויקרא, אל תשקצו את נפשותיכם, י"ל
לרבות בניכם, כמבואר בזה"ק שמות (דף קכ"ח) לענין בב"ח,
דפגם של מאכלות אסורות נמשך גם על הבנים ר"ל, ועיין באוה"ח
דסייתי כאן לשון הגמ' דע"ה הם שרץ ובניהם שקץ, ופי' האוה"ח
הק' דע"י אכילת שרצים נעשה הוא עצמו שרץ, עיי"ש וע"פ הזה"ק
יובן גם הא דסיימו בגמ' עלה ובנותיהם שקץ, ה' ישמרנו.
ומובא בירושלמי דהגינה (פ"ב ה"א) דאלישע (אחר) יצא לתרבות
רעה, על כשהיתה אמו מעוברת בו, היתה עוברת על בתי עכו"ם,
והריחה מאותו חמין, והי' אותו הריח מפעפע בגופה כארס של נחש,
וכתב הקרבן עדה שמאותו ריח נפסק מוגו והי' מתאו' לדבר עבירה,
וכתב הגהות האשר"י (כפ"כ דסס' ע"ז) וז"ל: לתזהיר את המיניקות

שלא יאכלו נפילות וחזיר, וכש"כ שאין להאכילם דברים טמאים, וראי' מאחר, שאמו אכלה ממין עכודת כוכבים. וזה גרם לו לעת זקנתו שיצא לתרבות רעה (מ"ו ע"ב) התבונן מזה עד היכן הדברים מגיעים. ובמדרש הגדול (שמיני י"א מ"ב) לא תאכלום יכול יאכילם לקטנים ת"ל לא יאכלו כל שקין שמשקצים את הנפש, ואני מזהיר אתכם אל תשקצו את נפשותיכם עכ"ל, גם דרשו ז"ל כספרא לא יאכל להיב את המאכילין כאוכל.

והנה להעתיק כל מה שנמצא בדברי רז"ל בענין הזהירות באיסורי המאכלות, קצרה היריעה מהכיל אפי' מקצתם, אמנם לסיוע העיני ראינו לנכון להעתיק עוד מ"ש בספר מסילת ישרים (פרק י"א) וז"ל: הנה כל בר ישראל שיש לו מוח בקדקדו, והשוב איסורי המאכל במאכלים הארסיים, או במאכל שנתערב בו דבר ארסי, כי הנה אם דבר זה יארע, היקל אדם על עצמו לאכול ממנו, אם ישאר לו בו איזה בית מיתוש, ואפי' הששה קטנה, ודאי שלא יקל, ואם יקל לא יהי' נחשב אלא לשוטה גמור, אך איסור המאכל כבר ביארנו שהוא ארס ממש ללב ונפש הישראל, א"כ מי איפוא יהי' המקיל במקום חששא של איסור אם בעל שכל הוא, עכ"ל המסילת ישרים.

ועתה עורר נא והתבוננו בנפשכם, מי הוא אשר יהיו עיו בנפשו להאכיל לבניו ובנותיו הקטנים יוצאי ירכו ההכבים עליו יותר מנפשו, במאכלים אשר מעורב בהם ארס מדברים הממיתים, או אפי' ספק וספק ספיקא של ארס וחשש סכנה כל דהו, ובדאי כל אשר לו יתן האדם בעד נפש בנו להצילם מהשש סכנת, ויכרח להמלט מכל אלה יותר מהכורה מן הארץ, וא"כ איפוא איך לא נשמר להציל את בנו וילדיו ממאכלות האסורות ומחלב עכו"ם, אשר רז"ל העידו והגידו שהוא מאכל ארסי לנפשם הנקיה, מוליד תאות רעות ומדות מגונות ורוח הטומאה ורוח זנונים וכו' וכו', ודבריהם הקדושים אמותיים, נאמנים עלינו דבריהם, ובדאי צריך לשמור מאד ולהזהר בזה.

וראינו בספרים לפרש דהו מה שאומרים בידיו, סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו, ר"ל שמצותיך ומשפטיך הטובים לא היו שוים ודומים אצלינו בערך צרכי גופנו.

ואליכם הרבנים ההשובים אטין מלת, אנא עורר נא תעוררו נא להשיב רבים מעין בעיני זה הנפרץ במילואו, וזכור כי הרבה אפשר לתקן בזה זכרית כרותה על דברים היוצאים מן הלב שיתקבלו על לב שומעיהם.

דברות קודש מכ"ק מרן קודש הקדשים הנה"ק מאסאמאר שליט"א באסיפה להחזקת הדת בשנת תשכ"א. נעתיק פה קטע אחד

מתוך דבה"ק בלולים כהלכה ואגדה ודברי מוסר הוצבים להכות אש כנתינתן מסיני.

ואזכירה נא פרט א' שאפשר שיבוא לכלל מעשה, והוא אחת מפרצות הדור שפרצו ר"ל בשורש גדול. וצ"ל שכאן כאמריקא ישנם יהודים תמימים שרוצים לקיים מצוה של תפילין ומזוזה, והנה רובא דרובא של מזוזות ותפילין הנם פסולים לגמרי, ויוצא מזה שהמתפלל בהם מעולם לא הניח תפילין, והקובען בפתחו מעולם לא קיים מצות מזוזה, ואילו ידעו היו מרעישים על זה בעצמם. ה' מעשה וראיתי שאחד בא לבדוק תפילין, ואמר לו הסופר שהתפילין פסולין מתחילת הכתיבה ופרץ בכבי זאמר, הראב"י שהביא לו התפילין בעד ה' דולר, אילו ה' דורש ממני עוד עשרה כדאי הייתי נותן. והנה מוציאים על עשיית משתה בר מצוה כמה אלפים דולר, אשר למחר כבר נשכח הכל, אבל בעד תפילין אם דורשין עוד עשרה דולר ממני שהוא מצוה לכל ימי חייו, אומר שחומסין ממנו. כבר הורגל אצל ההמון שאינם רוצים לדעת שענין של מצוה עולה בממון. אם מכנים רהיטים* בכיתת, אפילו אם יעלו כמה מאות, הרי הוא מסכים, והמזוזה שהיא לכל ימי חייו אם יבקשו עוד כמה פרוטות, יאמר שרימוהו.

ויש צורך לתקן בזה הפירצה. ובעזה"ר מביאין מזוזות שאינם אפילו של קלף ועשויות מבד. ומביאין חבילות חבילות של סחורה וגם איזה הכשר עליהן וראיתי בעיני כבני ברק שהביאו מזוזה שעושים שם בסיטונות בחזקת כשר, ומשכו מהם חוטי בד ופשתן. ולזקחים שם סתם כעלי מלאכה, שאינם אפילו סופרים, אלא העיקר שיעשו מספר גדול למען יהי' בוגל.

ולצערי עלי לומר, שהמנהיגים אשמים בזה, כי אינם שואלים כלל את הסתם יהודי אם רצונו בתפילין ובמזוזות כשרים, רק אומרים לו קנה תפילין, קנה מזוזות, למען הרבות הכנסתה של א"י, ואינם מזהירין כלל שיקחו מסופרים כשרים, ומכשילים בזה מאות זאלפים יהודים, שברצונם להיות יהודים. ויוצא שלא ה' להם מזוזה מעולם, ואם בירכו, הרי בירכו ברכות לבטלה.

והנה אמרו חז"ל שאנשי כנה"ג התענו כ"ד תעניות שסופרי תפילין ומזוזות לא יתעשרו. ובאמת מה איכפת להם לחז"ל אם הסופרים יהיו עשירים, וה' להם להתפלל שלא יפסקו מלכתוב עיי"ש. אלא אם יראו שמתעשרים מכתובת סת"ם, הרי הכל ירצו להיות סופרים,

ויכנס הענין בגדר מסחר, ומכיון שנעשה מסחר מיד פסקה הכשרות והסמכות. וזכורני שבנידרי עיר גדולה של חכמים וסופרים, היו בס"ה ב' וג' סופרים שהי' אפשר לסמוך עליהם, והי' בכלל עניים כרגיל. לדאבון לב במדינה זו, הכל הוא ענין של מסחר והתחרות זה בזה במחירים זולים, ככל תשמישי קדושה, והעיקר לעשות הרבה ולהכניס הרבה, ולא לדקדק כלל באופן כשרות העשי'. וכן רואים בהשגחות בכשרות שנותנים על עניים שהמכשולים רבים וגסים בהם, וכל מכשיר אומר על חברו שעושה שלא כדיון ואינו בר סמכא. והאסון הוא משום שכל הכשרות נכנסה לענין של מסחר, ואז ממילא אולה לה הסמכות.

עמדתו על הפרט הזה שאפשר לתקן בו ומדינא חייבין לבדוק לכל הפחות פעם א' בשבוע. והנם שבבדיקה כלבד לא סגי להכשיר הכתובה ביד סופרים פסולין, אבל הצלה פורתא מיהא איכא, וינצלו הרבה ממכשולים. לדעתי מחובת כל הנאספים כאן להתאזר ולראות שלכל בית מדרש יביאו סופר כשר ויר"ש ויכריזו להביא אצלו לבדיקה התסילין והמוזות ולתקן מה שאפשר לתקן ולהציל אלפי ישראל ממכשול הגם הזה. ויעשו בזה דבר גדול.

יא

הנה נשאלתי אם מותר להחזיק משגיח על חלב. בכפר שאין דרים שם יהודים והוא יהי' מוכרח להתפלל שם בלא מנין

תשובה. הנה בערב ר"ה אין פנאי להאריך ע"כ מוכרח אני לקצר. ותמצית תשובתי היא, דהלכ שהלכנו עכו"ם ואין ישראל רואהו הוא טריפה וכדי להציל אפי' איש אחד מישראל מאכילת טריפות מותר להתפלל כל ימיו בלא מנין, ואם א"א לו להתפלל כלל אז פטור לגמרי מתפלה, כי עוסק במצוה פטור מן המצוה, ואין לך מצוה גדולה מזו מלהציל איש מישראל מאכילת טריפות, ומכש"כ להציל כמה מאות נפשות מאכילת טריפות. ע"כ ח"כ גמור מוטל על הקהל להוציא הוצאות ולשלוח יהודי שם להשגיח על החליכה ועל הפאסטריווינג, והשי"ת יהי' בעזרכם שלא תכשלו באכילת טריפות ח"ו, ומחמת מירדות שבת ויו"ט אקצר.

הרב לוי יצחק גרינוואלד, אב"ד דקהל ערוגת חבושם, ברזקליק, נ. י.

בו יבואר האחריות הגדולה של הרבנים נותני ההכשרים והאחריות של המשגיחים והאיך שצריכים להשגיח היטב בפרטיות וכל עניני הנהגת השחיטה.

העיקר שבעיקרים הרב הנותן ההכשר צריך מקודם לדעת את האחריות הגדולה הפוטל עליו בהכשר זה שיהי' השגחה מסורה ונאמנה בהקפדה יתרה. שבאם לאו יגרום חס ושלום שהרכבת מישראל כשרים שמוכרים על הכשרו יאכלו ח"ו גבילות ומריפות והכל יהי' נקרא עליו כי הכל סומכים עליו. לכן צריך להעמיד משגיחים מפורסמים וידועים ליראי ה' שיעשו את מלאכתם באמונה, ולא יסמוך רק על המשגיח, אלא שגם הוא כעצמו ילך מפעם לפעם לחקור את ההשגחה אם היא מוכת.

וכן המשגיח יכיר את האחריות שלו שעליו סומכים על כשרות הבשר, או על שאר דברי מאכל, וישגיח היטב ככל הפרטים ואל יסמוך על הקצב או המוכר רק הוא כעצמו יפקח וישגיח היטב. ונעתיק בזה דברי ספר גבול ראשונים דף ל"ד מה שכתב: התנאי הראשון להשגחה נכונה שתכיר בחשיבות של עבודתך לכללות הצבור. ולא הרי השגחה על הבשר בהשגחה על מאכלי חלב כי חלב יכול כל אחד ליצר ולא בשר. ראשית על השכר תקבל לא מהקצב אלא מהממונים. כדי שלא תהי' עבד להקצב ולא תפחד ממנו. אתה צריך לגלות עבירות הקצב בעניני הכשרות ולמסור להממונים עליך. צריך שיהי' לך רשות לבדוק בחנות בלי שום הפרעה מצד הקצב ולא תקבל שום מוכת הנאה מן הקצב. כי ידוע מה שכתוב בתורתנו הקדושה כי השוחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים. הביקורת והחקירה לא יהי' בשעות קבועות רק פעם בשעה זו ופעם בשעה זו כי באם ידע הזמן אז יכול להיות מכשול. תבדוק במקרים ובכל פינות החנות במתנות ובעינים פקוחות. ואפילו אתה יודע שהמקרה (פריג'ידער) ריק תבדוק, כדי שלפעמים יש מכשול שחושבים שהמקרה ריק ולא בודקים ואז יש מכשול. כל חתיכה של בשר יש עליו חותמת. ואם ראית אתמול שיש חלק אחד עם חותמת וציננת בפנקסך והיום אתה רואה עוד חתיכה מחלק אחר תדע שהכנים בשר אחר מקצב אחר. וצריך תקירה אם הבשר החדש הוא בשר וצריכים להביא אישור מהמשגיח של החנות השני. ואם לא הביא אישור אז עברין הוא וצריך אתה למסור להממונים. וכן צריך אתה להיות בעת שהקונים בחנות ותשגיח היטב וכמה פעמים תיקח הבשר מן הקונים לבדוק אם הבשר הוא בשר. ואם תמצא מכשול תוכיח אותו בקול רם שנתפס בעבירה ואל תדבר אתו הרכה רק מעניני הבשר לא יותר והעיקר שתעשה כל דבר בלי שום חניפה רק צלה רכב על דבר אמת ונאמן הוא בעל

וכן הרבנים הנותנים ההכשרים אע"פ שלקחו משגיחים יראי ה' אל יסמכו הכל על המשגיחים רק הם בעצמם יבקרו מפעם לפעם לעשות בדיקה יסודית אם ההשגחה היא טובה בכל הענינים. ואם הרבנים והמשגיחים ידעו את האחריות שלהם כלפי הקב"ה וכלפי הצבור שלא יוכלו בנבילות ה"י ויעשו הכל באמונה אז תבוא עליהם ברכת טוב ואז יאכלו עניים וישבעו בלי שום פקפק כלל.

בספר שמו משפט מהרהגה"צ ר' עקיבא יוסף ז"ל בעהמ"ח לכ העברי כותב וז"ל: הנהגה"ק ר' נתן אדלער זלל"ה רצה לפסול השו"ב דפפ"ד, ולהכניע החתום של הסט"א השורה על השוכי"ם הפסילים בסוד על חרבך תח"י וכו', ואלמלא השיג כל רצונו ה' בא משיה צדיקנו, אך הס"ם העמיד עליו רודפים קצבים, והצריך לברוח מפפ"ד. ותלמידו הח"ס רין אחריו כמה פרסאות וכו' עכ"ל (הובא בספר משכיל אל דל עיי"ש באריכות).

בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פ' נשא ד"ה העולה) כותב בשם חכם אחר כי עתה התחכם היצה"ר שלא יצטרך לילך לפתות וללכוד ברשתו כל יחיד ויחיד, רק יתיד אחד אשר רבים נכשלים בו, והוא שמעמיד שוחט בעיר מסטרא דילי' המאכיל טריפות לרבים וכולם נלכדו ברשתו. ע"כ.

והנה נודע מה שמפרשים לא נראה זוכה בבית המטבחים, דהנה היצה"ר בעזה"ר בחר לו דרך יותר מרווח לעבודתו ואינו הולך לכאן"א בפרט להסיתו על כל עבירה מיוחדת כי אם הולך לבית המטבחים * אשר משם יאכלו בני ישראל בשר זמנית את השוחט או את הקצב להאכיל ה"י נ"ט וממילא יש לו בידו כל העיר כי הנו"ט מטמטם את לבם וממילא בנקל לו ללכוד את כל העיר ברשתו,

(כנסת יחזקאל ע' משפטים)

(*) וראה משי"כ בשו"ת דברי חיים סי' ר' וז"ל, ועיני ראו כמה יראי השם לוספי תורה שהיו אצל צדיקים ולאחר שנתחנכו באומנות הו' נהפכו לאיש אחר אשר אם לא ראיתי בעיני לא האמנתי וכו', עיי"ש.

מעשה שהי', פעם אחת קנתה אשת אחד הגאונים מירושלים בשר מקצב ידוע למוסמך. והואיל ומובטח להם לצדיקים שאין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם. ומונען מלהלכד באכילת איסור המטמא טומאת הנפש. עשה עמה הקב"ה נס ופתח את עיני' וראתה איזה שינוי מיוחד בבשר זה. ונתעורר לבה לעשות בירור על הבשר, והוברר לה כי הבשר שהקצב מכר לה הי' ממש בשר גמל. ואיך הגיע ליד הקצב הכשר הזה בשר גמל? הוא החליף בשר עם קצב אחר. וגם הקצב ההוא הי' ירא אלקים. וגם הוא לא ידע שמחליף עם בשר גמל. אלא שקיבל את הבשר ממישהו ולא חשד בכלום.

אזוי וויא עס קומען ליידער פאהר גרויסע אומגליקען
ל"ע אין מען ווייסט נישט פאר וואס ע"כ זענען מיר
מעדיק וויא פאלגענד !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

דברי נאונים

וואו ח"ו מאכט מירשט אן גורם שטח'ל
בער, ויהנא כתיב וכשר כשרת מירשט לא
תאכלו בלבב תשכרנוצחו, ובכן אם חשרב
מאכל מירשט אן חבלים בוכים שאין להם
מה לאכול אבל אם חשרב כשר וטמירין את
הטריפות או הכלבים משחקים שישליכו אותן
להם, וחז"ל לא רצו להוציא דבר מטנה כזה
מסירה שיש אשכריות שהשו"ב יאכלו
מירשט ח"ו ולכן הסמנו ברעו במסמנו מילתא
דכלבים :

יג רבד'צ מ"ה יס"ק למגד וג"ל אבד'ק
למסין וימסין מ"ס שרת
ברכת יס"ק ח"ה פ"ה בער באשכנן בערין
מחזקת שרת עם בדור חשרב וחז"ל
החקירה ודרישה מסך להעבירו, ואמר איתא
בגמ' ביק מ' ח"ד כלבים בוכים מלאך המות
בער כלבים משחקים אליהו בער ותנא דברי
הד"ל אלו סתופים איהו יס"ק יש בין בבית
או שמתה הכלבים לאליהו ופד"מ, אמנם
מציאת אליהו או ח"ו להפוך מציאת
מתיב בער תלוי בחשרב אם הוא כשר
או שחשבו סתרה אליהו בער אבל אם

בספח"ק דברי יואל חל"ס א' פרשת תולדות (עמוד תרכ"ג) בתוך
הדרשה בק"ס דעש שנת תש"ד ל"ס" וול"ס: וכתיב' זו קרה גם לנו באחרית
הימים שהם"ם הוא השטן ידע וטרגיש שקרב יומו להיות מנוצח, וע"כ מתגבר
בכל כוחותיו להלחם בתחבולותיו ולהכשיל את ישראל ח"ו, וצריך זהירות
ושמירה יתירה וסיעתא דשמיא לעמוד עוז בקשרי המלחמה, ומאוד קשה
להשמר ממאכלות אסורות, ודעה רבה דאיתי במה שמסילין ליתן נאמנות
לכל מי שהוא בענין המאכלים וכשרותם, ופלא שב"א מבני ישראל הכשרים
ואפי' קטני הערך, אם יאמרו אליו שיתן כל חונו או יגעל נפשו כנגלה ח"ו,
יתן כל אשר לו כדי להנצל מאיסור נבלה, ובאם יפנה אליו א' מהמוכרים אלו
ללות ממנו סכום קטן לא יאמין לו כ"א בדרישה וחקירה וערכות הנוגת,
"ועל כשרות אשר כל הונא לא ישוה אליו נותן לו נאמנות בלי דרישה וחקירה
כלל" וכל זה מתחבולות השטן שמתגבר מאוד באחרית הימים וכו' וכו',
ועיננו תחזינה במהרה בשוכך לציון ברתמים, ואז נשכיל להשיג גודל
הנסיגות שהיו לנו בדור האחרון, ושכל זה היו' צורך והכרח אל הנאולה
העתידה לבוא, וזוכה במהרה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד
שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

פרק כט

קריאה וזעקה

אל רבנים שליט"א ואל כל אשר ביכלתם להשפיע על קהילות ישראל להרחיקם ממאכלות אסורות שעליהם חובה גדולה להתריע ולהזהיר את העם על המכשול הנורא הזה אשר כל גוף קדושת ישראל ויסוד קיומו תלויים בו.

א

כשופר נרים קולנו לעורר את הרבנים ובעלי השפעה על יהודים. אנא חוסו ורחמו על נפשות ישראל' שה"ו לא יתגעלו במאכלות אסורות ר"ל, אשר כל יסוד קיום עם ישראל תלוי בזה, ומה יכאב לבנו שאנו רואים אפילו אנשים שומרי מצוות קונים כל מיני מאכלות ואינם נזהרים לראות ממי יש הכשר עליו, ואם ההכשר הוא מרבנים מפורסמים ומקובלים ליראי ה' או מאלו אשר נאמרו ומקלו יגיד לו, מי שמיקל לו יגיד לו ויקבל הכשרו, וקונים כל מיני קופסאות ומאכלים אשר יש עליהם חשש נבילות ומריפות וממאות ר"ל, ומפסמים את הילדים במאכלים האלו. והנה גם אם הילדים יתמידו בתורה, אולם סמטום הלב שבא להם על ידי המאכלות האסורות, ישפיע עליהם לכשיתגדלו, כמו שתכאנו מספרים קדושים וכמו שאמרו ז"ל ביומא ל"ט, ונמממם כס אל תקרא ונממממם אלא ונמממם, שלכו מתמממם ע"י המאכלות האסורות, ולכסוף יצאו ח"ו לתרבות רעה ר"ל. או לנו שכך עלתה בימינו שיהודים שומרי דת אינם נזהרים בענינים של מאכלות שיהי' בהכשרי' על צד היותר טוב.

ב

חוב קדוש מוטל על הרבנים ובעלי השפעה, להזהיר את העם בכל דרשותיהם שלא ישקצו נפשותיהם במאכלות אסורות, ולהתרחק אפילו מספק איסור, כי זהו יסוד מהרת וקדושת ישראל. וכל מי שיראת ה' נוגעת ללבו צריך למחות ולצעוק מרה, להציל את חבירו שלא יכשל ה"ו בנבילות ומריפות ר"ל או כחשש איסור. כמו שאמרו

ו"ל במדרש ילקוט (שופטים י"ב) כל * מי שסיפק בידו למחות ואינו מוחה, להחזיר ישראל למוטב ואינו מחזיר, כל דמים שנשפכין בישראל נשפכין על ידו, שנאמר ואתה בן אדם צופה וכו' ואתה כי הזהרת את הרשע, מלמד שכל ישראל ערבין זה לזה. אם תאמר אותם ע"ב אלף שנהרגו בנבעת בנימין מפני מה נהרגו ה' להם לסנהדרין שהניח משה ויהושע ופנחס עמם שיקשרו חבלים של ברזל במתניהם ויגבהו את כנדיהם למעלה מארכובותיהם ויחזרו בכל עירותיהם של ישראל יום אחד ללכיש יום אחד לעגלון יום אחד לחברון יום אחד לבית אל יום אחד לירושלים וילמדו אותם דרך הארץ בשנה ובשנים בשלשה בד' ובה' עד שיתישבו ישראל בארצם ויתגדלו ויתקדש שמו של הקב"ה בעולם כולו שכראו מסופו ועד סופו והם לא עשו כן אלא כיון שנכנסו ישראל לארצם כל אחד ואחד רץ לכרכו ולזיתיו ואסרו שלום עלי נפשי שלא להרבות המורה. שנו חכמים במשנה הוי ממעט בעסק ועסק בתורה ואם כמלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך וכשעשו בנבעת בנימין דברים מכוערים ודברים שאינם ראויים יצא הקב"ה להחריב את כל העולם ונפלו ע"ב אלף. ומי הרג אותם סנהדרי הגדולה שהניח משה ויהושע ופנחס עמם עכ"ל. היאך לא יתדרו לבבות הרבנים ובעלי השפעה, ואיך לא תסמר שקרות ראשם לדברי הילקוט הזה, שסנהדרי הגדולה ע"י שלא מיחו הרגו ע"ב אלף בנבעת בנימין, וכמה אנו צריכים למחות ולהתריע ולהזהיר את העם בכל הדרשות וככל הכוחות, להציל את העם ממאכלות נכילות וטריפות וכן מכשולים של השם איסור.

(*) במסכת שבת דף נ"ד ע"א: כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו. באנשי עירו נתפס על אנשי עירו. בכל העולם נתפס על* כל העולם וכו'.

ובספר חרדים דף מט: דה"ה השותק לצרכי מצוה שהוא בכלל ולא יהיה בן ערות דבר ושב מאחריו. וכו' אפילו ליחיד וכו' הרבנים שאחריותם גדולה של מי שיש בידו למחות. ואמרו חז"ל רישי עמא דידעו ולא מחו בידיהו אתעגשו בקדמיתא. (ועיי' בספר הקדוש ויואל משה ממרן הגה"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א בהקדמה דף י"ב, בירור הלכה על ענין מצות הוכח תוכיח את עמיתך. ואין להתחשב במה שיאמרו הבריות. אם הדבר נוגע לכבודו יתברך שמו וכו').

ג

והנה המעם לדברי הילקוט הזה יש לומר על פי מה שמביא בספר דבר בעתו מבצל החפץ חיים וז"ל וז"ל : גם ידע האדם שיש חילוק גדול בין העובד ה' ומקיים מצוותיו בעבור שחפץ באמת בעבודתו ובמצוותיו, ובין מי שעושה הכל רק לקבל שכר בזה ובכא, ויורה על זה הכתוב אשרי איש ירא ה' במצוותיו חפץ מאד, ויורה על זה הכתוב במצוותיו ולא בשכר מצוותיו, וזה שנאמר ושבחתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, ור"ל אפילו מקיים מצוות ה' אבל רק בשביל עצמו תראו ההיכר ביניהם לעתיד לבוא. ובמה יבחן האדם אם הוא עובד אמיתי או כוונתו בעבודתו רק בשביל הנאה עצמית לקבל שכר ולהנצל מעונש. הבחינה הוא בזה, רמי שהוא עובד אמיתי, תשוקתו שיהיו הכל עובדי ה' ועושי רצונו, כדי שיתגדל כבוד השי"ת, ואם הוא רואה אנשים עובדים על רצון השי"ת הוא מיצר ודואג עד מאוד. לא כן מי שכוונתו רק בשביל הנאת עצמו, אין חושש כלל אם שאר אנשים עובדים על מצוות ה', וחושב כיון שהוא בעצמו נזהר שלא יעבור על התורה ולא יענש בכינהם, דיו לו, ועל כן אינו מיצר ודואג כלל שאחרים מחללים שם כבודו ית' בשאט נפש. ותדע אחי כי כל זה פשוט כענינו ג"כ, שמי שאומר מה לי לדאוג על אחרים לעזור להם שלא יכשלו במאכלות אסורות אות הוא שכל עבודתו הוא רק בשביל עצמו שיביא טוב לו בזה או בכא ולא בשביל כבוד השי"ת שאילו הי' חושש לכבודו בודאי הי' מתחזק בכל עוז שלא יעבור שום אדם על עבירה.

ד

וענין זה שכתבתי כתוב בתורה בפרשת ק"ש ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וכו', ופי' חז"ל ואהבת שתאהבהו על הבריות, והוא כמו האוהב הנאמן למלכו*, משתוקק לאהבהו על כל בני מדינתו,

(*) ובספר חרדים הקדוש וכתשב"ץ הקדוש וברמב"ם מובא ואהבת את ה' אלקיך שידרוש לאחרים דברי כבושין עד שיאהב ויכניס את אהבתו יתברך על בריותיו וכמו איש נאמן האוהב את המלך משתדל בכל כחו להכניע אומות אחרים להכניסם תחת ממשלת מלכו.

ובדאי אין חילוק בין אדם קטן ובין אדם גדול כל מי שנאמן למלך

שיהי' הכל נאמנים בעבודתו באהבה ובלב שלם. ומה שסיים הכתוב בכל לבבך וגו' משמע דקאי על ענין זה נפי דצריך להשתדל בכל לב ובכל נפש, ובכל נפשך היינו לאהבהו על הבריות שלא לשמוע ליצור, ובכל מאדך שלא יקפיץ את ידו במקום שנגע לכבוד שמים, שיתחזק עי"ז עבודתו בעולם. וזה מה דאיתא בספרי ואהבת את ה' אלקיך שתאהבהו על הבריות כאברהם אביך דכתיב, ואת הנפש אשר עשו בחרן, וידוע דרכו של אברהם אבינו שהי' גדול במידת החסד מאוד ועי"ז קירב את הבריות תחת כנפי השכינה * וכדכתיב, ויטע אשל בכאר שבע, ויקרא שם בשם ה' אל-עולם, וכדאיתא במדרש דע"י האשל הוקרא ה' בפי כל הבריות וזהו שאמר ואהבת את ה' אלקיך וכנ"ל. גם ידוע שכל איש ישראל שקיבל ע"ע קיום התורה בעת קבלת התורה לא על עצמו בלבד קיבל אלא כל מה שיהי' ביכולתו לחזק את קיום התורה אצל שאר בני ישראל, התחייב על עצמו ונעשה אז כל ישראל ערבים זה לזה. וזהו סיום התורה בפרשת נצבים, הנסמכות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, וכמו שפירש רש"י, דהיינו שנעשו ערבים זה לזה.

משתדל להכניס אהבת המלך בלב הבריות. ועל אחת כמה וכמה להכניס אהבת מלך מלכי המלכים בלב הבריות גם הקטן יאמר גדול אני וכל אחד מה שביכולתו לעשות לאהב את הקב"ה על הבריות מחויב לעשותו ככל האפשר ואפילו אדם קטן אם ימנע עצמו מזה מפני עניוהו ענשו גדול מנשוא שמנע הטוב למלכנו (ס"י).

(*) בספר הקדוש חובת הלבבות שער אהבת ה' פ"א: וכן מי שאינו מתקן אלא נפשו בלבד תהי' זכותו מעוטה ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות תכפל* זכותו כפי זכויות כל מי שמתקן לאלוקים. כמו שאמרו חז"ל כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו. ואמרו משה זכה וזיכה את הרבים וזכות הרבים תלוי בו שנאמר (דברים לג) צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל. ואומר (משלי כ"ד) ולמוכחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב. ואומר (מלאכי כ') תורת ה' בפי זכאי. ואומר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד. וע"כ צוה הבורא להזכיר את המקצרים כמ"ש הוכח תוכיח את עמיתך ואמרו ז"ל עד היכן היא תוכחה רב אמר עד קללה ושמאל אמר עד הכאה ונאמר מוכיח אדם אחרי חן ימצא ומהם שמחתו וגילתו בזכותיו מפני ששש בהם לא לגיאות ולתפארת עכ"ל.

ח

ולכך הדין שכל אחד מישראל מוציא את חבריו בקיום המצות אף שהוא יצא כבר, כגון קידוש וכיוצא בו, דאם תחמר להחירו אינו מצוה הוי כאילו חסרה לו גם כן כדאיתא ברא"ש ברכות פ"ג, וכן הדין נמי במי שיפריש את חבריו מאיסור לא תעשה. ולכך נמסק הדין כיו"ד סימן ש"ג, דאם רואה לחבירו שהוא לכוש כלאים ואפילו לדעת הרא"ש בהג"ה שאינו צריך לפשוט מסנו בשוק, כשהלובש אינו יודע שהוא כלאים מפני כבוד הבריות, עכ"פ כשיגיע לביתו צריך להפרישו מהאיסור כדאיתא כיו"ד שע"ג בהג"ה וכן בש"ך שם. וכן נמי לענין ת"ח אף דאינו חייב להעיד במקום שאינו לפי כבודו, אבל לאפרושי מאיסור צריך להעיד, כדאיתא בשבועות ל' ע"ב, דאם לא יפרישו מאיסור במקום שיש ביכולתו יענש גם הוא. וכדאיתא בויקרא רבה שה פורה ישראל, מה דרכו של שה לוקה באחד מאבריו וכולם מרגישים, ר"ל שדרך של השה כל העדר מתחברים ביה, וכשאחד לוקה ברגליו והיא עומדת יעמדו כולם. אף ישראל אחד חוטא וכולם נענשים.

תני רשב"י משל לבני אדם שהיו יושבים בספינה נמל אחד מהם קודח והתהיל וקדה תחתיו, אמרו לו חבריו למה אתה עושה כן, אמר להם מה איכפת לכם לא תהתי אני קודח, אמרו לו מפני שאתה מציף את הספינה וכו'. וא"כ לענינינו נמי אם לא נשים לב להוכיח את אחינו בנ"י, שע"ז היינו יכולים למנעם מאיסורי ל"ת שיש על כל כזית וכזית בפ"ע, וע"ז אף אנשים כשרים יאכלו לפעמים מאכלות אסורות, אם לא נוכיח בודאי יש עונש גדול, ויש עונש גדול כבא עת הפקדה, כאילו היינו בעצמנו אוכלים המאכלות האסורות. ולפי זה אף האדם השלם השומר עצמו מאיסורים בכל יכלתו, ואף מספק מפיא, שאינו אוכל מבהמה טהורה או סמירכא וכדומה, ויכל להיות כי לעתיד לבא ידונו אותו על התיכת טריפה וכדומה, וכאשר ישאל בתמיהה, מנין לי האיסורים הללו והף אני מהפשעים האלה, ולא בא אל פי לעולם אף השם של איסור קל. ישיבו לו, האם לא ידעת כי כל ישראל חברים וערכים זה לזה, וחבר שאכלו אנשים מבני עמך בעירך, בזמן פלוני ופלוגי, כל האיסורים החמורים האלה, ואתה עומד מרחוק ולא ראית להושיעים בעת דחקם, שלא יבואו לידי האיסורים הללו, וע"כ בא וקבל דינך ביאתה לך.

ומה מאד יתמרמר על זה שכדבר תוכחה קלה ה' יכול להסתלק מכל אלו הדינים. ואל יתפתה בנפשו לומר, שבדאי לא יהי' הדין עליו לבד, כי אינו יהיד בעירו. כי לעומת זה תדע, כשנתחייב אדם בערכות גדולה לכמה עשרות אלפים דינרים אפילו נתערכו אתו עוד כמה אנשים, מיהו כשסמיך לזמן התשלומים, אפילו אם יגיע עליו רק חלק מן הערכות, הוא עולה גם כן לסכום גדול, אשר יצר לו מאד עי"ז. ואף כאן בענינינו, לפי הידוע שבהיום נתרבה מאוד ענין אכילת איסורים וכאשר תבוא להשכון, יגיע לאלפי כזיתים של איסור, הנאכלים בשבוע אחד ובמקום אחד וכו' וכו' אלו האנשים אשר יש בידם לזרז את אנשי עירם להחזיק במצוה זו של קדושת המאכלות, ולמנוע נפשות ישראל מאיסורים והתרשלות, בודאי עיקר האשמה תהי' עליהם וכדאיתא בתנא דבי אליהו כל מי שסיפק בידו לסחות ולא מיהא ולהחזיר למוטט ואינו מחזיר, כל הדמים הנשפכים אינו אלא על ידו שנאמר ואתה בן אדם צופה נתתיך לבית ישראל ושמעת מפי דבר והזהרת אותם מסני כאמרי לרשע מות תמות ולא הזהרת ונו' הוא רשע בעינו ימות ודמו מידך אבקש. ולדעתי זה מה שאנו מתחננים באבינו מלכנו שתי בקשות, א"מ מחה והעבר פשעינו והמאחינו מנגד עיניך ואה"כ א"מ מחוק ברהמיך הרבים כל שמרי חובותינו. ולכאורה היינו הקד, ולדברינו ניהא דמתהילה אנו מבקשים על סליחה על עונות ופשעים שאדם עובר בעצמו ואחר כך אנו מתחננים עוד על שמרי חובותינו שאינם באים על פשעינו. כי אם על ידי ערכות לאחרים, וגם הם חובות עלינו וכו'.

ועוד כ' שם ועתה נבוא לבאר טענת *המתרשלים בזה ולתת תשובה נצחת על דבריהם. יש אומרים כי רבו הנודדים בעירנו ואין

(*) ובספר מבשר צדק פירש מ"ש אם אין אני לי מי לי, כי אפילו יהי' אדם אלף שנים ויעסוק בתורה ועבודה אעפ"כ לא יוכל לצאת ידי שמים מה שמחויב לעבוד את השי"ת. ותרופה אחת מצאנו לו אם יזכה את הרבים בתורה ובמצוות אז תורתם ומצוותם יהיו לו למליצי* יושר לפני אב הרחמים

בידינו להציל את כולם ומה תועלת תהי' כשנציל מעט מהם, אם אין ביכלתנו להושיע לכולם. אבל כאמת מענה זו היא מפתויי היצר, ולמה"ד דומה לסיקת אנשים שהלכו בדרך על גשר הנהר ונשכר הגשר ונפלו כולם להנהר ויצעקו הושיעו הושיעו כי באו מים עד נפש. והיו שם שני אנשים שיכולים לשוט במים וירץ אחד מהם להנהר להוציא את מי שהוא מתוך המים. ויען לו השני, למה אתה ינע הלא נפלו לשם כעשרי' אנשים התדמה שתוכל להציל את כולם. ויען ויאמר לו, לא הבינותי שאלתך, וכי בשביל שאין ביכלתי להציל את כולם אעלים עיני מדמי אחינו המיובעים ואתרשל מלהציל מה שאפשר להציל. הלא אף אם אציל רק מעט מן המעט מהם שלא יכרתו מן החיים, כדאי כל עמלי ויגיעי, והמקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. וכן נמי בעינינו וכי בשביל שאין ביכלתנו להציל כולם שלא יבואו לעבור על לאוין וכריתות נתרשל לגמרי, אלא כל מה שביכלתנו לעשות ולהציל שלא יעברו על מצות התורה"ק אנו צריכים להציל, אף אם לא נציל רק מעט מן המעט, וכמו שאמר שלמה המלך ע"ה, כל אשר תמצא ירך לעשות בכוחך עשה, עכ"ל.

ח

הנה מכל הדברים הק' הנ"ל של הגאון בעל החפץ חיים זצ"ל, מתבאר היטב גודל החוב של מצות הוכח תוכיח את אחיך. כי האדם האוהב באמת את הקב"ה אי אפשר שלא יזעק ולא יצעק מרה כשרואה בני אדם מורדים בהקב"ה ומפטמים את נופם ודמם ונפשם ונשמתם עם אכילות של נבילות ומריפות ר"ל, אשר הן יסודי גופי התורה ובוה תלוי' כל קדושת ישראל. ואם אינם מוחים בכל כוחם הרי נחשבים כאילו בעצמם אוכלים נבילות, כי כל אחד ערב בעד חבירו.

ומה מאוד יבא לבנו בראותנו שרבים מבני עמנו אפי' אלו שמתפללים ג"ס בכל יום ושומרי מצוות, נכשלים במאכלות אסורות ומפטמים

יתברך. וד"ש אם אין אני לבדי עוסק בתורה ובעבודה אלא אני עוסק עם רבים ומזכה אותם מי שיעשה מצוות ומעש"ס לי שייך לי כיון שאני זכיתי אותם וכל מה שעושים יעלה על חשבוני. וכשאני לעצמי עובד ה' ואינני מזכה את הרבים מה אני כלומר מה אני נחשב וכו'.

גם את נפש ילדיהם בכל מיני פטומי דטמאות ונבילות ר"ל, אזי לעינינו שכך רואות. ומה יאב לבנו שבעלי השמעה אינם מעוררים את לבב אחינו בכל דרשותיהם ודבריהם להוכיח את אחינו שלא יביאו ח"י אסון עליהם ועל כלל ישראל על ידי אכילות נבילות ופטומי דטמאות אפורות.

ט

ועכשיו נבין היטב את המדרש ילקוט שהתחלנו, שבשביל שלא מיחו הסנהדרין נקראת על שמם הריגת ע"כ אלף מישראל* כנבעת בנימין, כי כל אחד קיבל ערבות זה לזה, וכשלא מיחו הרי פגנים אל הערב מי שערב בעדם, והערכים הם הסנהדרין שצריכים ללכת מעיר לעיר ימכר לכפר, לזעוק ולהתריע על חטאת ישראל שהם נכשלים במאכלות נבילות וטריפות או ספיקי איסורים.

ע"כ כן קוראים אנו אל ראשי ישראל ובעלי השמעה: חסדו ורחמיו על אחיהם בני ישראל הנהרגים ונרצחים רציחת הנפש ע"י מאכלות אפורות ואכילות נבילות וטמאות, אם ח"ו יבא צר הצורך להרוג ח"ו את בני עירכם האם תשבו בשקט ובכסח ולא תתאזרו עוז להציל את אחיכם, והנה בא הצר היצר הרע ורוצח נפשות, וגורם ח"ו אסון לאחיכם ע"י אכילת מאכלות אפורות או ספיקות, ולמה אנו מחשים ולמה אנו לא זועקים מרה, להציל את אחינו מרציחת הנפשות. חוסו וחמלו על אחיכם והצילו אותם הצלת נפש. החזירו את תפארת הקדושה של עם ישראל ליונה הראשון.

י

נזכור נא שלפני המלחמה האחרונה שבעונותינו הרבים נהרגו על קדושת דמים רוב הקהלות הקדושות בעולם ולפני המלחמה היו כל הקהלות הקדושות בכל המדינות מבוססות על קדושת המאכלים בכל מקום ומקום היו הרבנים משגיחים שכל אחד מבני קהילותיהם ח"ו לא יתגעל בספיקי מאכלות והיו בעינא פקחא כל עניני הכשרות בכל המקומות. בעונותינו הרבים, לאחר חורבן רוב בנין של היהדות החרדית, נשארו רק מעט מהרבה שומרי מצות, זעיר פה וזעיר שם, כמה עלינו מוטל החוב להציל את שארית הפליטה שלא יעלה שנית ח"ו הכורת על שארית הפליטה הזו.

וע"כ אני דורש ומבקש — החזירו נא את עטרת קדושת ישראל ליושנה, חינוכו נא את אחיהם שישמרו את נפשם ונפש ילדיהם שיהיו נשמרים ממכשולים בעיני מאכלות אפורות ח"ו. וע"כ יתקיים בנו והתקדישתם והייתם קדושים שבזכות זה נזכה לביאת יגן במהרה.

קדושת חינוך הבנים והבנות

א

כתב המחבר (בא"ח סי' שס"ג ס"א) קמן אוכל נבילות אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אכיל מצווה לנעור בו להפרישו (מאוסר דאורייתא), ולהאכילו בידים אסור אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים עכ"ל. והכרעת הפוסקים ז"ל להאכילו בידים אסור לכל אדם, ואפילו התינוק אינו בר הבנה כלל, ודבר זה אסור מן התורה, וילפינן לה מדכתיב כשרצים לא תאכלום, וקרא יתירא הוא וקבלו חו"ל (יבמות קי"ד) דר"ל לא תאכלום לקטנים, וכן בדם כתיב כל נפש מבם לא תאכל דם וקבלו חו"ל לא תאכיל לקטנים, וכן בטומאת כהנים כתיב אסור ואסרת ואסחול"ל אסור לגדולים שיאסרו לקטנים, והנה משלש מצות אלה אנו למדין לכל התורה כולה, דכל איסורי תורה אסור להאכילם או לצוותם שיעברו, בן פסקי גדולי הראשונים הביאו המ"ב שם סק"ד עיי"ש.

ויותר מזה פסק המגן אברהם שם דאיתא בספ"ט דשבת דאסור ליתן לתינוק הנכ חי ממא לשהוק בו, שמא ימות ויאכלנו, ואפילו דבר שאין בו איסור אלא משום כל תשקצו אסור ליתן לידו, וכל שכן דבר ממא דהויא לאכלו בעיניו, וכ"כ בהגהות אשר"י שם, וממעי' דהוי כמאן דמאכילו בידים עיי"ש. ולומר לעכו"ם שיתן דבר איסור לתינוק ג"כ אסור, וכ"ש לומר לתינוק בעצמו שיאכל אסור עיי"ש (מ"ב בשם אחרונים).

ב

ועתה הורים יקרים אליכם אישים דברי חיים וחמלו נא על נפש בנים ובנותיכם הקטנים, ולא תשקצו את נפשם להאכילם דבר האסור, כי חזין כמה שהאבות בעצמם עוברים בזה על איסור חמור (כמבואר לעיל), עוד מסכנים נפש בניהם ובנותיהם הקטנים ר"ל, כאמרם ז"ל במס' שבת (דף ל"ג ע"ב) כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה, ה' שם ר' יהודה ור"א בר יוסי ור"ש, נשאלה שאלה זו בפניהם, כמה זו (של אסכרה ר"ל) מפני מה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפה וכו', נענה ר' אלעזר בר יוסי ואמר מפני שאוכלין בה דברים טמאים, והקשו דברים טמאים סלקא דעתך, אלא מפני שאוכלין בה דברים שאינן מתוקנים (מעושרין) עיי"ש. ועוד גדולה מזו גורמים בזה ר"ל לסכן נפש בניהם ובנותיהם ברוחניות, בהאכיל אותם מאכל ארסי שאסרה התורה ק, ומבואר בדרו"ל ובספה"ק שזה מליד תאוות רעות ומדות מגנות ורוח הטומאה ורוח זנונים, וכבר הבאנו לעיל מ"ש הגה"ק בני יששכר זל"ה בספרו אגרא דפרקא (אות קכ"ו) בשם מורו ורבו מרמ"ט זל"ה, שאנהנו רואים כמה פעמים, שהילדים בעת

נפש ישעי'

קט

שהם קטנים הולכים לבית רבם, ומתמידים בלימודם ומתפללים בכוונה, ועונין אמן יהא שמי' רבא ומישרים אורחותיהם, ואח"כ כשמתגדלים מתהפכים ה"ו למדות גרועות ומבטלים התורה והתפלה וכיוצ"כ בדברים רעים כאלו. מאין מתהל' דבר זה, הלא התורה שלמדו בקטנותם בהכל שאין בו חטא, ה"ו מן הראוי שיצמוד בעת זקנותם למשען להם שלא יסופו להטוא כי מצו' נדרת מצו', ואמר הוא ו"ל בעבור שאבותיהם האכילו אותם ממאכלות אסורות ר"ל, וזה שב להם בשר מבשרם, ועי"ז נולד בהם תאות רעות ומדות גרועות ר"ל. וכ"כ במחזיק ברכה וז"ל צריך אביו ואמו להפריש החינוך ממאכלות אסורות, וזה גורם שיצאו לתרבות רעה, וזה הור' הור' שוא שאינם נוהרים בזה ויוצא בזה, ומשום הכי יוצאים תולדות הבנים עוי פנים ואין יראת ה' על פניהם עכ"ל.

ג

אמרו ו"ל משבע האהבות אשר בעולם היא אהבת אבות לבנים, אמנם השוטה שאין בו דעת להבחין ולשקול במאזני שכלו מדת האהבה המחוייבת והנאסרת, מגדיל אהבתו לפטמם ר"ל במעדנים האסורים הארסיים לנפשותם, וכוה נהפך מאוהב לאויב ר"ל להפסיד ולקלקל נפשות הנקיים* ואח"כ ינחם באחריתו כראותו פרי מעלליו, מה שגרם להם ברהמנות הנכונה, ואז יודה ויתנודה כי נהפך להם לאכזר ברהמנות הור', אבל אין מושיע לו עוד ותוחלתו נכובה ר"ל. ע"כ תוהרו ותשמרו בעוד מועד לשמור נפש בניכם ובנותיכם הקטנים ממאכלות אסורות, ומכ"ש שלא תתנו להם בידים, ואז טוב לכם ולהם בזה ובכא.

שמעתי וגם ראיתי ותרנו כמני' לא יאומן כי יסופר כי ראיתי כמו עיני מלמדים חרדים נותנים לפיהם של תלמידיהם הפעוטים בני ג' וד' שנים, מעדנים (קענדי'ס) ושאר דברים מאותם המינים אשר כשרותם מפוקפקת, ולפעמים אין עליהם הכשר כלל, ואף באותן שיש עליהם איזה חותמת, לא נודע למי החותמת ולמי הפתילים, ולא נעשית כי אם לסמך עינים, ובעל המכשיר נופ' צריך תעודת הכשר על סמכותו וערכך ערבא צריך, ואף אם תהי' כוננת המלמדים אלו לשם שמים לקרב דעתם של הקטנים למען ישמעו לקול מוריהם ויתרכה חשקם ותאונתם להאזין בלימודים, אמנם ככונן דא אמרינן להם שקולא טיבותך ושדיא אחיזר, וברור שקלוקלם יתר על תיקונם ואינם מקרבים בזה דעת תלמידיהם לתוה"ק אלא מרחקים אותם ר"ל בריחוק במור מעות אשר קשה לתקן.

אמרו רז"ל בתנוד"א רבא (פרק כ"ו) הביאו התוס' כתובות (ק"ד ע"א) עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, ומייתי עלה עובדא דרבינו הקדוש שבשעת פטירתו זקק עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר רבש"ע גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה וכו', עיי"ש שהכוונה על מעדנים של רשות והיתר, ואף בזה אמרו ז"ל שיתפלל האדם שלא יכנסו לתוך גופו, ומכ"ש שיתפלל האדם שלא יכנסו מעדנים אסורים לתוך גופו, וטרם שיתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך גופו יתפלל על זה, כי הא בהא תליא, כי אם יכנסו מעדנים האסורים לתוך גופו א"א שיכנסו עוד בו דברי תורה וקדושה, ומעתה תתכוננו המשכילים מלמדים ומהנכים, טרם תורונו תלמידים להכניס בהם דברי תורה, תורונו לשמרם שלא יכנסו מעדנים האסורים לתוך גופם, ומכ"ש שלא תיכנסו להם בידים, אבל עוד תאירו עיני שכלם להבינם חומר האיסור וגודל המכשלה בזה, והנוקד לנער על פי דרכו, גם כי יזקק לא יסור ממנה, וכל ימיהם יהיו נזהרים באיסור זה, והכל יכתב בשמי שמים לזכותכם, כי העיקר הוא השורש וההתחלה כידוע, וכמו שדרשו ז"ל בירושלמי פ"ב דחגיגה (ה"א) טוב אהרית דבר מראשיתו, כוסן שהוא טוב מראשיתו, ר"ל שיחי' התחלת יסוד החינוך טוב ולש"ש, או יהי' גם אחריתו טוב, גם זאת לכם לדעת ולשים על לב כי בדור הזה ובפרט במדינה הזאת, חלק גדול ואולי הרוב מחובת החינוך מוטל עליכם, כי האבות לצד טרדתם על המח' ועל הכלכלה, הם הסרים לב ודעת למלאות תפקידם בדבר החינוך המוטל עליהם, ואף שאין בזה טענה לפטור, אבל מ"מ קצת אנם בדבר, וגם טעות זה בידם שמסרו החינוך בידיכם וכזה נפטרנו גם מהאחריות, בכל אופן תחזקו ידכם לעשות כל מה שביכולתכם ועל זה אמרו ז"ל ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד אלו מלמדי תינוקות.

בתשובת ההת"ס או"ח (בסוף פ"ג) מביא מעשה נוראה שנשאל בענין אשר ספרדו אחד מתושבי קהילתו, שזה שנתים הלך לעולמו והניח בן אחריו שהוא לעת הזאת בן י' שנים, והנער בכל מעשיו כמתעתע, מדבר ואף קול דברים, ובעצמי אינו יודע מהו מדבר, שומע בעת מדברים אליו ואינו יודע תכלית שום כוונה מיוחדת על

בור' ממה שדברו אליו, אינו לא חרש ולא אדם אף לא פקח. כל מעשיו רמיזותיו קריצותיו תנועותיו מוכיחין מעידין ומגידין אשר הוא שומה ודעתי קלישתא מאוד. ואחרי אשר אבי הנער הלזה הניח עובן גדול וסך עצום, ואין יורש אחר זולת השומה הזה, הנה קרובי הנער אספו הרופאים המומחים מנוסים ומוהזקים שבקיר הזאת, לדעת מה יהי' משפט הנער וכדת מה לעשות למצוא מזור ותרופה לתחלואי גופו ונפשו, והרופאים כלם פה א' כי יש בו מעט דעת ודעתו קלישתא, ואין רפואה אחרת למכתו אם לא בעיר ווינק, או בעיר וואצין סמוך לפעסט, אשר שמה הוקם בית חנוך מורים מחנכים מלמדים לאלה דעת ומוסימ, ואם יבוא שמה כודאי בלי שום ספק יעלה מעלה אחר מעלה בדעת, ואף כי לא יהי' חרוף כשאר בני אדם עכ"פ יגיע למעלה להיות בעל אנשי לישא וליתן לכלכל דבריו במשפט למרוף מרף לו. וזהו מקום השאלה, כי אחרי אשר ינתן שמה אף כי אי אפשר לשלוח לו ולהכין לו די מחיתו בכשרות, אף לא יניחו להוביל לו שמה דבר ממקום אחר, והוא צריך להיות בחכמה ואגודות כל הנמצאים שמה ואף במאכלן ומשקן, אם רשאים למסור שמה כיון שכודאי יאכל נבלה וכל מרפה, או לא.

ו"ל התשובה: ע"ד יתום קמן עתיד נכסין בר שמי, וקרוביו בקשו לו מנח אשר ייטב לו בעה"ז למסור בבית חנוך הרשים ושומים, ללמדם דעת ותכונות יודיעום אף הוא מסור בידי בעלי דת אחר אשר לא מבני עמנו, וא"א להמציא לו שם מאכליו ומשקיו ויתר צרכיו עפ"י דתה"ק, והוא עתה בכך ז' שנים ושאל מאת פר"מ נ"י אם רשאי למסור בידיהם לרפאותו להביא לכלל דעת, ופר"מ חשף זרוע עוז ככה דהיתרא והראה פנים לכל צדדי קולא ובקש ממני להיות דעתי הקלושה גם אני, ולעשות רצונו חפצתי גם כי אינני כדאי להכריע וכו'.

ו"מ העידו קדמונינו ז"ל שע"י מאכלות אסורות בנקרות מממם הלב זמוליד לו טבע רע, ערין אני אומר, מוטב שיהי' שומה כל ימיו וכו', ה"י יחננו דעה בינה והשכל ויראנו נפלאות מתורתו הקדושה, הכ"ד א"נ הותם בכרכה, פ"ב יום ה' י"ב תמוז תקפ"ד לפ"ק, משהק"ם

בו יבואר גדול השכר של המזכה את הרבים

שמואל א', א'. והיה איש אחד כו' ושמך אלקנה גר', פסוק ג' ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה להשתחות ולזבוח לה' גר'. אלקנה ה' עולה לשילה ארבעה פעמים בשנה שלשה מן התורה ואחת שקבל עליו בנדבה שנא' ועלה כו' [ונא' בענין זה (שם כ"א) את זבח הימים ואת נדרו דמשמע חוץ מן שלש רגלים. ישועות יעקב] עלה אלקנה ואשתו ובניו וכ"ב ואחיו ואחיותיו וכל כרוביו היו עולין עמו. ואמר להם למדו דרך עבודה מן הכנענים ומן העכו"ם שעשו דרך עבודה לע"ז שלהם אע"פ שהם הבל וריק ק"ו שאתם צריכים לעשות דרך עבודה ולעלות לפני ארון ברית ה' שהוא א"ל חי וקיים בריך שמי' לעלם ולעלמי עלמאי. אמר להם שיעלו כולם עמו וכשעולים עמו בדרך היו לנין ברחובה של עיר והיו מתקבצין האנשים לבד והנשים לבד שכן האיש ה' מדבר עם האיש והאשה עם האשה וגדול עם הקטן והיתה המדינה מרגשת והיו שואלין להם להיכן תלכו ואומרים להם לבית האלקים שבשילה שמשם תצא תורה ומע"ס ואתם למה לא תבאו עמנו ונלך ביחד. מיד עיניהם משגרות דמעות ואומרים להם נעלה עמכם. וכן אמר להם עוד הפעם עד שעלו עמו לשנה הבאה חמשה בתים ולשנה האחרת עלו עמו עשרה בתים ולשנה האחרת הרגישו כולם לעלות והיו עולין עמו כמו ששים בתים. וכדרך שה' עולה שנה זו אינו עולה לשנה האחרת עד שהיו כל ישראל עולין וה' אלקנה מכריע את כל ישראל לכף זכות וחינך אותם במצות וזכו רבים על ידו. הקב"ה שהוא בוחן בדות וכליות א"ל לאלקנה אתה הכרעת את ישראל לכף זכות וחנכת אותם במצות וזכו רבים על ידך אני ארציא ממך בן שיכריע את כל ישראל לכף זכות ויחנך אותם במצות ויזכו רבים על ידו. הא למדת בשכר מעשה אלקנה שמואל.

(תנא דב"א רבא. פרק ח')

ובוזה"ק בראשית דף ע"ט. ויקח אכרם וגו' ואת הנפש אשר עשו בחרן. א"ר אבא אי הכי כמה בני נשא הו' אי תימא דכלהו אולו עמי'. א"ר אלעזר אין וכי. א"ל ר' אבא אי הוה כ' והנפש גר' הוה אמינא הכי. אלא ואת הנפש כ'. את לאסגאה זכותא דכולהו נפשאן דהו' אולי עמי' דכל מאן דמוכה לאחרא הוה זכותא תליא ב' ולא אעדי מני'. מגיל דכ' ואת הנפש גר' זכותא דאינון נפשן הוה איל עמי' דאברהם (ועי' תד"א רבא פכ"ה). ובוזה"ק פ' ויקהל דף שמ"ג. עה"פ הנ"ל ודל. תא חזי מאן דחייס למסכנא ואתיב לי' נפשי' קב"ה סליק עלי' כאילו הוא ברא לנפשי'. וע"ד אברהם דהוה חייס לכל בני עמא סליק עלי' קוב"ה כאילו הוא ברא לון דכ' ואת הנפש וגו'.

והענין מבואר באריכות בוזה"ק פ' תרומה דף קכ"ט. דאין שיעור וערך לגדול שכר האדם המזכה נפשות ומקרבן לעבודתו ית'. כי הכרוז יוצא בקול גדול ואומר עליונים ותחתונים אסהודי סהדותא. מאן הוא דבורא גפשות ומזכה לחייבא הוה שכתר מלכות בראשו הוה ראוי לעלות השתא קמי מלכא דהא מלכא ומטרוניתא שאלי' עלי'. כדין אודמן תרין סהדין מאינון עיני ה' דמשטטי בכל עלמא וקיימין בתר פרגיזא וסהדין סהדותא דא ואמרי הא אנן

דהא אבוי נזכר בגינא לטובה דא איהו עבד לתתא נפשא דחייבא דהו
סהדין על פלגא בר פ' דמוכה רבים ומסירם מדרכם המקילקל. וזכא חולקי
מסטרא אחרא כדון אחייקר קוב"ה בחדא שלימתא. ב' שעתא אודמן חד
ממנא דאיהו גזברא על דיוקנין דצדיקיא ברזא דשמושא דאתון כר' בכתרא
דשמושא דשמא קדישא. ורמיו קוב"ה לההוא ממנא ואיית' דיוקני' דההוא
בר נש דעבדי נפשא דחייבא וקאים ל' קמי מלכא ומטרוניא. ואנא אסהדנא
עלי שמיא וארעא דבההיא שעתא מסרין ל' לההוא דיוקנא. דהא לית לך כל
צדיקא בתאי עלמא דלא חקיק דיוקני' לעילא תחת ידא דההוא ממנא. ומסרין
ביד' ע' מפתחן דכל גנוי'א דמאר' בהו. כדון מלכא בריך לההוא דיוקנא.
בכל ברכאן דבריק לאברהם כד עבדי נפשא דחייבא שה' מגייר גרים
ומקרבן תחת כנפי השכינה. וקבי'ה רמיו לד' משרי'ן עלאין וגטלין לההוא
דיוקנא אזלי עמי' איהו עאל לע' עלמין גניזין דלא זכי בהו בר נש אחרא
בר אינון גניזין לאינון דעבדי נפשון דחייבא. ואלמלא הו דעי בני נשא
כמה תועלתא וזכו חכאן בגינייהו כד זכו להו. הו אזלי אבתרייהו ורדפי לון
כמאן דרדף בתר חין. מסכני זכי לבני נשא בכמה טבאן בכמה גניזין עלאין
לאו איהו כמאן דזכי בחייבא. מאי בין האי להאי, אלא מאן דמשתדל בתר
מסכנא איהו אשלים חין לנפשי' וגרים ל' לאחסימא חכי בגיני' לכמה
טבאן לההוא עלמא. ומאן דמשתדל בתר חייבא איהו אשלים יתיר. עבדי
לסטרא אחרא דאלקים אחרים דאתכפריא ולא שליטא ואעבר ליה משלטנותא.
עבדי דאסתלק קבי'ה על כורסי' יקרי'. עבדי לההוא חייבא נפשא אחרא וזכא
חולקי'. עכ"ל הוזהר.

(אור צדיקים פרק ה')

גודל חקתנש של חמונע עצמו מלכות את הרבים

במד'ת שמיני ט'. אלימלך שופט ה' בשופטים הוא איש זרוע ואנשים
רבים תחת ידו וה' רואה הצרה והרעב ולא ה' מזהיר לחסאים לשוב מרשעם
ושב ללכת בנפשו מבית לחם לגור בשדי מואב להחיות נפשו ברעב ונפש
אשתו ברעב ונפש בניו ולא ה' יודע כי התורה תחי' נפש בעליה ולא תכלי
עולם הוא שה' חשוב שנא' (שם) וילך איש מבית לחם יהודה ואין אומרים
איש אלא לאדם חשוב שנא' (במדבר י"ב) והאיש משה עניו מאד, שאלימלך
ה' איש חשוב שמחשכים אותו במקומו והלך להציל את נפשו ונפש ביתו
ולא טרח עצמו בעסקי הצבור כמו שהוא אדם חשוב ויאמינו לדבריו להשיבם
מרתעם ולהזהירם שישוכו בחשובה ולסייך אירע לו כמו שאהי"כ וימת אלימלך
איש נעמי (רות א') וכן מתו בניו שנא' (שם) וימותו שני בניו וגר'.

(ועי' סנהדרין דף כ' ע"א אר"י אמר רב זכר' שמואל ב' ג' ל"ג ל"ד).
והנה בגמרא ירושלמי מסכת שבת דף ג"ב ע"ב ובמסכת ביצה דף
כ"ג ע"א וז"ל: א"ר חנניא פתח אחת יצאת והשחירו שיניו
מן הצומות. א"ר אידי דחומריה אשתו הייתה, ומנין שאשתו קרוי עגלה
(שופטים יד) לולא חרשתם כעגלתי לא מצאתם חידתי, תמן אמרין
שכינתו היתה*, ויש אדם נענש על שכינתו, אמר רבי קיריס דידמא
ללמדך שכל מי שהוא ספיקא בידו למחות ואינו מטחה** קלקלתו
תלוי' בו, עכ"ל.

(*) ופי' כקרבן העדה. ופר"ך וכי יש אדם שהוא נענש על עונות שכתו דכיון
דקרי לה על שמו משמע שהעון תלוי בראשו.

(**) קלקלתו תלוי בו: ופירש שם: כאלו הוא עשה העון בעצמו לכן נקראת

ועכשיו קודם ביאת המשיח צדיקנו, אשר היינו רוצים כי האמת תהא נעדרת ושיקרא ישלום בעלמא, ומקובל מפי הכעש"ט חק' ותלמידיו כי קודם ביאת המשיח יהיו רוב מנהיגים וראשי העדה מהערכ רב.

ח"ל הרעיא מהימנא פ' נשא וז"ל, א"ל רעיא מהימנא באומא ע"ד בשמא דיקו"ק לא תאהר בכל יכולתך, הוא אנא כעצרא סני, ויפן כה וכה וירא כי אין איש עוזר לי לאפקא לי מהאי צערא כהאי גבורה דאתמר עלי ויתן את רשעים קברו, ולא אשתמודען כי ואני השיב בעינייהו בין רב רשיעיא ככלב מת דסרה בינייהו דחכמת סופרים תסרה בינייהו ככל קרתא וקרתא ובכל אתר דישראל מפוזרין בין מלכוון ואתהדרו אינון ערב רב רעיון על ישראל עאנא דקב"ה דאתמר בהו ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ולית לון יכולת למעכד מינו עם ת"ח, ואנשי חיל ויראי חטא מסוככים מעיר לעיר ולא יחוננו, ומהרימין ערב רב בינייהו ולא יחבין לון באתרין סגיאין אלא דבר קצוב דלא יחא תקסטה לנפילו דלהון ואפי' חיי שעה, וכל חכמים ואנשי חיל ויראי חטא כעצרא דהחקא ביגונא חשיבין ככלבים, בניס המסולאים בפו איכה נחשבו לנבלי חרש בראש כל היצות, דלא אשכחו אכסניא בינייהו, ואינון ערב

ושורש הדברים שצריך כל בר ישראל לחפש כל ימי חייו, שפלות רוח ונקודת האמת, שזהו עבודה ממש על כל ימי חייו של אדם, כמו שאמרתי ורגיל אני לומר, א"מ"ת, ר"ת אמונה מ"ס"פ ת'קיפות, שזה שורש של אמת להשיג האמת, כי אם האדם יש לו אמונה, אין צורך להגוף ולא לעסוק בשום שקרים, ומסירת נפש בכל דבר דהיינו למסור נפשו על האמת, וגודל "תקיפות" דאס מען זאל מיטן שטיקל אמת נישט בטל ווערן פאר קיין שום גברא, וכזה נסתבב האמת, ועי"ז בהמשך הזמן, עוזר השי"ת להשיג שפלות רוח, כי אמה עם שפלות רוח הן תרין רעין דלא מהפרשין מהרדף, כי בזה אדם יודע שהוא קרוב אל האמת, אם הקב"ה מוכנה ויין באורך ממש צי בראכין, וכל מה ששפל בעיני עצמו יותר, יותר קרוב אל האמת, כי אמת חותמו של הקב"ה, מה החותם צריך הקב"ה, רק החותם הוא כמו מלך בשו"ד להבדיל שנתן חותמו על עבדו להכיר שזה עבד המלך, כך הוא החותם הוא השפלות, שפלות רוח, שהקב"ה חותם בזה את האדם לומר עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר כי הוא שוכן את דכא, והנה המקור הגסותא דלבא נצמח מהישות של גוף החומר העכור, ומחלק הרע שבנפש, ולכן יש גאות, מגושמ'דיג גאות, וזה אפשר לבטל ע"י ביטוש הגוף דייקא.

רב איננו עתירין בשלוה בחדווא בלא צערא בלא יגנא כלל, גזלנין מארי שוחד דאיננו דיינין רישי עמא, כי מלאה הארץ המם מפניהם, עליהו אתמר הוי צריה לראש, כאומאה עלך זמנא תניינא, ע"כ.

וה"ל הם' הק' וזהר הי' פ' בראשית ד' קי"ג, ועתה רוב הדור עם הראשים שלהם הם מערב רב, ע"כ.

לכן צריך כל בר ישראל לירא וליפחד שלא יהי' בכלל הערב רב, ואין לנו עצה רק להרבות בתורה ותפלה לה', ולהתבודד עמו בתשובה ותחנונים שיצילנו ממים חודונים ומרשעים הללו, כי אין לנו עוד פנאי להמתין על תיקון נפשותינו, כמו שאמרו רז"ל אם לא עכשיו אימתי, כי עכשיו הגמר והבירור של כל הגלגלים, כי יגיעו ימים אשר אין בהם חפץ אלו ימות המשיח אשר אי"א עוד לתקן את נפשו, והבירור יהא סמוך לביאת המשיח, כמובא ברע"ס פרי' נשא שיתנסו ישראל מהערב רב קודם ביאת המשיח, וגם אחר התגלות משיח צדקינו בתשעה חדשים קודם ביאתו, וגם אח"כ עד עולם התחי', והנשאיר בציון קדוש יאמר לו, ויזכו להאזר הגדול והנורא, ועיקר תלוי במעשינו של עכשיו, ולא כמו הכסילים שחשבו כי בביאת המשיח יפטרו מכל וכל,

פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבבך, ויש גאות הקבוע בנפש, זה דבר קשה, זה יש לבטל דייקא ע"י שמבוים עצמם עכ"ש ולא ישגיח על כבודו כלום, ולכן אם רואה אדם שייצר מליבו בכווד, שייצער וינגער מאן כמור אשר יש לו ב"ה הן בעיני הבעלי בתים מעטשאטשקעט זיך מיט דיר, אבל אוי לזה החן אשר ממשיך למטה ח"ו, מאכט איינעם ממש פאר א בהמה פשוטה בהמשך הזמן, ולכן צריך לבקש תמיד ה' על נקודת האמת דייקא, כמו שדברתי עם ידידנו . . . נ"י מזה הרבה איך זה היסוד פנה לכל היהדות ובכל העבודות של אדם צריך לומר בפה מלא ולכוון בכל דבר שעושה, ובכל מצו' שמקיים ולבקש מה' שבכח ובזכות זה המצו' יוכחו ה' שע"י יגיע וישגי נקודת האמת.

בני הביבי עכשיו הזמן קודם הפסח ולא ניתן הזמן לכתיבה רק מחמת אהבתי אליך כתבתי לך, ובמטותא מגד הטטן זה האגרת, זאלסט נישט אוועק ווארפין גאר אלץ ארויס נעמען, דאס און קוקען, וועט דיר זיין א טובה בע"ה, ותתבונן ותראה תמיד מה משיגים ע"י נקודת מסנ"פ, ולכן בני אהובי, אל תשלך ח"ו הנקודה שקבלת ממני בימי בחרותך, דען זה נקרא תלמיד אמיתי שאוחז דרכי רבו ולא ימוט לעולם, כי זה ההחנונים שלי מכל הרביסטעווע שלי אשר אני ממאס ומשקץ אותו כידוע להרגילים אטלי, אם הקב"ה עוזר לי להעמיד תלמיד בעל דעת, וצריך לכל תלמידי לקדש שמו ותרברך בכל מקום בואם כי זה תכלית כל התכליתים, יה"ר שיזכני ה' לזה לעד ולעולמי עולמים אמן.

ועוד באתי לבקשך שתחזור בע"פ מסכת ברכות ותראה לגמרו ואל תתירשל מזה למעשה"ש, כי טובה גדולה יצמח לך בנפש ע"י, ותאמר בכל יום איזה דפים תקוני וזהר.

ידידך ואוהבך המברכך בכל טוב סלה.

הק' אהרן ראטה

כי מי שלא טרה בעש"ק מה יאכל בשבת. לכן צריך כל בר ישראל עכשיו להרכות בתשובה ותחנונים שיתקן הקב"ה את נפשותינו ברוב רחמינו והסדין, כי אין לנו להישען רק על אבינו שבשמים.

ואם יראה איזה בר ישראל העוסק בעבודת ה' ומתרחק משקרי הזמן, יתקשר אליו ויתדבק עמו ויאהוב אותו אהבה עזה, כי מיעוטא דמיעוטא חמה בעיה"ר עכשיו המבקשים האמת כלב נשבר, ואינון בשולי כרמא בתכלית השיפלות, ויתרחק מהמתלוצצים על עובדי ה' כי איז להם ואזוי לנפשותיהם, כאשר האריך הה"ק התולדות וגדולי תלמידי בעש"ט ז"ל, כי המה מערב רב ושידין יהודאין, והוא נצמח ע"פ רוב מקנאה ושנאה, אשר רואה איזה בר ישראל מהפלל בקצת חסימות ועושה מצות בחסימות, תבער בו אש תקנאה ושנאה ולבדות עליו כל מיני שקרים ומלשינות, ולו יעשה חשבון לנפשו מאלפי אלפים זרבי רבבות עבירות וחיצונים אשר יסובכוהו מהטאת נעוריו אז לא הי' לו עוד פנאי לעשות ליצנות ושחוק ולדבר טרה על אחרים, והי' יסודר גאולתינו ופדות נפשינו ותכור כל מיני קנאה ושנאה מכית ישראל.

ומובא בסה"ק נועם אלימלך, שזהו המוכחן אם הולך בדרך אמת אם רואה שחבירו עובד ה' ומתפלל ולא יחר לו אדרבה ירבה אהבתו אליו וזה הסימן שהולך בדרכי ה', ולכן אם נכנס שנאה כלבו על איזה בר ישראל אז נתנו לנו הצדיקים עצה לשוב בתשובה ולבכות על הטאת נעוריו, כי כל מין קנאה ושנאה נצמח מזה הטמא בעיה"ר, אז בע"ה תיכף יסור ממנו הקנאה ושנאה ויראה כחבירו רק מעלות ומובות, ואם יראה עובד השם הגם שהוא בשפלות בעיני העולם יקנה אותו לחבר ולא יבוש מחמתלוצצים, כי הבושה נצמח ג"כ מגאו' ושורש הגאו' הוא ג"כ מהטאת נעוריו רה"ל, ומובא בכ' חסידים אם רואים איזה נער שחבירו שונאים אותו על לא דבר וראה לקרבו כי סימן הוא שיתעלה.

לכן אחיי אהיבוי השמרו לכם מכתות הללו, כי מי שמדבר טרה על בר ישראל סימן שמליבש בו הס"מ ועשו הרשע ועמלק מקור שנאתן של ישראל, ומו שדן חבירו לכף זכות וממליין טוב בעבורו מתלכש בו מיכאל שר הגדול אפומרופסא רבתיא דישראל ונעשה מרכבה אליו, כמבואר בס"ק, וכן כל עובד ה' אם ראה שנתעורר עליו קנאה ושנאה וצער ורדיפות מכית ומבחוץ אל יפול דעתו מזה ואל ירפה מדרכי עבודתו ח"ו הן רב והן זעיר, ואל ישפוט בשכלו כי מהטמא אין עבודתו חשוב בשמים, אדרבה זה הסימן והמובחן האמיתי כי הולך בדרכי ה', כמובא בסה"ק אור המאיר בדרושי ראה"ש, על הפסוק אם תחנה עלי מחנה ועיין שם, כי מי שנושא ובל ואבנים אין עומדים עליו רוצחים רק על מי שנושא אבנים טובות, כי עכשיו דבר ה' חשוב בשמים מאד וכפרט נקודה של אמת בשביל שהוא יקר המציאות.

מפתח הענינים

ב	רלג	אבינו מלכנו
כפא. שיט	קפא. שיט	אבקת הלב
קנ. רנד	קנ. רנד	אגוזים
רלד	רלד	אהבה
קט	קט	אהבת אבות לבנים
פג	פג	אוזן
ג	ג	אחות לעומות
רסא	רסא	אומה
מט. רנט. רפה	מט. רנט. רפה	אומנות
רי	רי	אומנות שו"ב
קיד. קטו	קיד. קטו	אופה
שה. שמה	שה. שמה	אופן הכדיקה
רנד	רנד	אורז
שיח	שיח	אותיות בולמות
רכ. רל	רכ. רל	אחריות
קיד	קיד	איטליז
שיח	שיח	אייו-קרים
רח	רח	אימה
קז	קז	איסור דרבנן
רכא. רכב	רכא. רכב	איסור שחומי חוץ
רצה. רצה	רצה. רצה	"איספינאק"
כ. צא. צט	כ. צא. צט	אכילה ושתי'
קיב	קיב	אכילת איסור
רפו	רפו	אלה
יט	יט	אמנה
קח	קח	אמירה לנכרי
עז	עז	אמן
רמב	רמב	אנג'נארם
רמא	רמא	"אניא"
ש	ש	אנים
נח. קח	נח. קח	אסכרה
רלט. רמ	רלט. רמ	"אפונים"
קמו קמח	קמו קמח	"ארבסין"
ז	ז	ארנבת
יב. ית. לו. עז. עת. קח	יב. ית. לו. עז. עת. קח	ארם
רלא	רלא	אש"ל
באטווינא	באטווינא	כפא
כארות מים	כארות מים	קמח
"בארין"	"בארין"	קמז
כגד הדש	כגד הדש	רלח
בדיקה מת-לעים	בדיקה מת-לעים	קלט-קנא. רלח-רמו
בדיקת הירקות	בדיקת הירקות	שו. רצ
בדיקת התולעים ע"י נשים צה. רצא	בדיקת התולעים ע"י נשים צה. רצא	מב. ס.
בדיקת הסכין	בדיקת הסכין	ריד
בדיקת הפישורין	בדיקת הפישורין	צד
בדיקת השו"ב	בדיקת השו"ב	רת. ריד. ריה
בדיקת פנים	בדיקת פנים	רמה. שח
כדמה	כדמה	מט
בודקים	בודקים	ד
בועה	בועה	קנו
ביקא דאממא	ביקא דאממא	לג
בויונות	בויונות	כפ
בחינת החמאה	בחינת החמאה	רו
בי"ד של מעלה	בי"ד של מעלה	שכ
ביסקיט	ביסקיט	רנד
ביצים	ביצים	רכו
ביצת דנים טמאים	ביצת דנים טמאים	קנב
ביצה טמאה	ביצה טמאה	רא-רב
ביצה טרפה	ביצה טרפה	קמט
ביצים צלויים	ביצים צלויים	קמט
בישול עכורים קטו. קטז. קיח. רנא-רנה	בישול עכורים קטו. קטז. קיח. רנא-רנה	רצט
בצללים יהודים	בצללים יהודים	רנח
בית	בית	שו
בית אפיית הסצות	בית אפיית הסצות	סג
בית הכסות	בית הכסות	קצו. רד. רכב
בית המטבחים	בית המטבחים	קיא
בית הינוך חרשים ושומים	בית הינוך חרשים ושומים	שמו
בית הרושת	בית הרושת	לא. ק
בית מון	בית מון	קמז. קנה
בית מוינות עכורים	בית מוינות עכורים	

נפש מפתח ישע'י תג

כל תשקצו	רמו	גזרת חכמים	קצ
ב' ספיקות	שיח	גיהנום	לד. לו. למ. סכת. קמב
בני טעיים	קח. קצו. רמה	גיהנוש	לז. סג. קכט
מעל המכשיר	ע. שא. קט	גלגול	ב. סח. ריב. דנת. רפר
מעלי השפעה	רלה	גליצערין	פה
בצלים	קמא	גמ'ה	רו
בצלים חדשים	רלח	גמל	פא
בצלים ירוקים	רמא	גן עדן	לב. רו
בצק	רמד	געילה	קצ
ברוני קאד'י	קמז	„געפילטע פיש“	קנט
ברירה	קמד	„גערבין“	קלה. קלו
ברכת המזון	קר	געשאלטע אידעלען	קנט
בר סמכא	פ	גרים	קמו
בר שטי	קיא	גשר רעזע	צא. רלד
בשר	לח. לו. סג. רמה. רנד		ד
בשר בחלב			
יא. טז. עז. קיו. קיח. קנא. קצב	דברים	רלו	
בשר טרפה	רכא	דברים בטלים	קר
בשר טע'שן	פ. פב	דג איל	שיג
בשר נבלה	רפב	דג „אישמורגיאן“	שיב
בשר עובר	קצח. קיט	דג „אנשאוויס“	שיד
בשר פיגול	רפג	דג בלי חותם	קצה
בשר שלא נמלה כהנין	פט. קיח	דג האליבוט	שט
בשר שנתעלם מן העין	קעו. קצו-קצח. רנג	דג החרב	רנ
ב' ישראלות	קצח	דג השערכיט	שח
בתי זיקוק	שטז	דג העכט	קסז
בתי כומרים	קיב	דג הערינג	קנ
בתי משפחות	שיח	דג האלפיש	שא
		דג מהור שנמצא בממא	רנא
		דג טונא	שי
		דג מומא	שיר
גבינה הולנדית	שיח	דג טמא בתוך מהור	רנא
גבינות טרפה	ר. רא	דג ליסקעס	שז
גבינות עכורים	קמה. קעו. קפב	דגים	רנר. שג. שח
	קפר. קצב	דגים בקפמאז	קסר. שיר
גוסס	נא	דגים מהורים עם טמאים	רנ
גול. יא. סז. עז. רנת. רער. רעו. רפח	רפח	דגים טמאים	קכט. קנה-קע
גול גוי	רסא	דגים מל'הים	קנט. שח

תר

נפש

מפתח

ישעיה'

דנים מעושנים	קסב. קסד	"הערינג"	קג
דג ראקסאלמן	שט	הפסד ממין	קפא
דג מקעלאפ	קסה	הפסקה באמצע אכילה	קג
דג פילעט	קנה	הפרדת החימאים	קסד
דג פישטטיק	קסו	הצלחה	קו
דג צלופחים	קסה	הרגשה	קא. לב. מא. נג. צד
דג קארפפיק	רמא. שה	קב. קג. קכד. קכז	קכז
דג קליית האיספנין	שי	הרחקה	קיא
דג ראקסאמען	שט	השגחה	קלז. שלט
דג "שופפיק"	שז	השגחה עליונה	קמו
דג "שלאיען"	שיג	השהיה	ק. רנז. רצ
חובדכניות	רמ. רמנ. רש		
"רושארם"	עד		
"רושעלאטין"	קיד. שיב	הדו	קא. רס
דיינים	צו	"הארטמ"	פב
דם	ז. ב. קז. קמד. קנב	"ויטאמין"	עח
	קפד. רב. רכז. רכד	"וועלשענע" נים	שו
דם בהמה	שיט	"ויטאמס"	רסג
דקין	סד	"ויטאמס"	רנד
דקין מלאכותיים	רכ	ולד טרפה	ר
דרך חדשה	רמב		
ז			
ה	זכוכים	קמ. רכב. רלז. רסד	
האויגע נים	שג	זיכה	צט
האמעל	פה	זיקף	קצה. שיד
הכדלה	קל	זכות הרבים	רלג
הנעלה	רב. דג	זנות	כז. עח
הדחת עיפות	רב	"וועירקירשען"	רמא
"הויפטקאפין קרויט"	רמא	זעקה	רכח
היסטעריק	רמא		
הוכחה	רח		
הולץ בדרך	פז. רסח	הכנות יין	קצו
הכשר	לג. רכח. שלט	הבית עמים	צב
הלכה למשה מסיני	שה	הכרא קדושה	קיד
המסס	סג	הגב הי	קח
הנאה	רלח	הוט השדה	שיר
העברת דת	קיג	הולאים	ב. מט. קיה. קסט
"העכט"	קמו	הולה	דנג. דסא

נפש

מסתח

ישעיה

תה

רמז	המא	קרב	הולי נכפה
שיר	חברון יריעה	קמ. קמח	חזמן
רפכ	חפירות	צב. צה. דוא	חומרא
רנר	חצילים	רמז	חושאק
רנ	חרם	קצה. קצו. קצח	חיתם בתוך חותם
צח	השד	ב. ה. סרסו. פט. קכט.	חזיר
שיח	חשש	רצ. שינ	
עא	חשש איסור	ענ	חוקת איסור
קנה	ענה. פ. קמדה. קנא. קנה	רמד	חוקת מתולע
שמו	רבת. רכט. רלב. שו. שמו	קצח. רנ	חוקת כשרות
קלג	ש. קלב. קלג	רצ. רצב	חזרת
ש	חשש סכנה	טו	חיבוט הקבר
		י. רמו	חיות
		רס	חיפיים
צח	טאבאק	קכט	חיילים
מז. סא. טו	טבה	קז. קח. קט	חינוך הכנים
עב	טבל	רנא	חיתק
טו. טז	טומאה	רו	חכמה
ה. יא. יג. יח. יט. כד	טומאס הלכ	ז. סה. סה. סו. צ. קכט	חלב
ענ. קיא. קנה. רמו	טיא	שיט	חלבון כיצה
קטו. קכ	טלמה	קעה. קצ	חלב גמל
מד	טעות	קסה. קענ	חלב חזיר
רו	טריפת	קצא	חלב חמור
ס. טה. עא. רא. רנ		קצח	חלב טרפה
		ז. עה. פט. קיר. קמה	חלב עכורים
קמו	יאגידעס	קנב. קעקפד. קפט. קצב	חלודה
קמדה. רמו	ידים מזהמות	נג	חלית
קנ	יחוד	יו. שיט	חלמוני כיצים גבילות
ענ. קצו	יין	קיר	חמאה מלאכותית
יא. יב. לה. קיט. קכח	יין נסך	שטו	חמאת עכורים
רמח	יין שרק	פט. קנב. קעו	
רלח	ימי הספירה	קפה. קפט. קצה	
לח	יסורים	קיר	חמאת חלב
רת	יצא מן הכלל	רסא	חמס
יט. עכ. פה. קה. רה. רכב	יצה"ד	ז. רמב	חמין כפסח
סכ. מנ. רלג	יראת שמים	רמה. רנח	חנות
קסוה. רלודלסט	ירק		חנות של דגים טהורים
רלו. רמט. רצו	יתושים	קסג	עם טמאים

תו נפש מפתח ישרי

מא. צו. קלט	לחם	כ	
דכח. רכט	למחות		כבד
קסט	לעקוואר	רסה. שח	כבוד הכריות
קלו	לעקער	רלב	כבושים
צא	לפני עור	שה	כהן
רלו	לפת	רכז	כודא דהיתירא
		עב	כיסו
	מ	רכח	כזית
עג. עתה. רט. ריב. ריג	מאכלי	רלב	כיסו
דגב	מאכל בן דרוסאי	רכח	ככרות שמוחות "פידילאס"
קסד	מאכל מאוס	רנו	כלאים
לד	מאכלות אסורות	רלב	כלי הכרס
ריג	מאכל חשוב	יד	כלי חרס
קב	מאכלי חלב	דכ. רג	כלים מאוסים
דכח	מאכלים בקופסאות	קסד. רמו	כלי שלא נמכלה
קמו. רמא. שא	מאלינעס	קיו	כמהין
קנו. שא	"מאלינע" סירוף	קמו. רמא. ש	כמהין יבשים
רצ. שטו. שטז	מארגארינא	ש	קעס
פד. קסג	מארקעט	צו. רסה	כפירה
צא	מגילה	כ. קד	כרוב
יט	מדה רעה	קמא. קמח. רמג. רצג	כרוב בריסעל
רסה	מוח	רצה	כרוב חתוך
מת. רד	מוכר	רצז	כרוב צונן
רכז	"מימא"	צב	כרובים
נב. סא. קטו. קכה. רעה	מומר	קמו	כרוב שלם
רי	מוסר למורי הוראות ושוחטים.	רכז. רצו. רש	כרם ישראל
רלב	מיציא	קכא	כרפס
רסו	מוציא שם רע	רמב	כרת
רמג	"מיראס"	רלד	כשרות
עט	מוזנות	רלה	כתב אשורית
כא	מויד	קא	כתם
רלא	מוכה את הרבים	רלו. רלט. רס	
דגט	מחלוקת		ל
קכב	מחללי שבתות		לאזיון
רכא	מהשבה	לח. יט. רלד	לא תחסד
י. כא	מהשבות זרות	רנת	להסתכל במה שאוכל
צה. פה. קלט	מילבין	ישו	להפרישו מאיסור
רצו	מי מלח	רלב	

תז	ישעיי	מפתח	נפש
קיד	משקים צבתיים	צו	מים כשרים
ריד	מת	רמח	מים עם תולעים
רטו	מתינות	יט. צו	מינות
רס	מתנות	עו. קצא. רנה	מינקת
		קפ	מירתת
	ג	מט. קיח. קסט	מכה
רפז. רצב. רלן	נאמנות	מט. פ. קא. קצח. רח	מכשול
מ. מד. נה. עא. עז. צ	נבילות	ע	מכשולי השנהגה ומסכיתה
קפה. רו. רכת. רסא		קצנ	מכת מדדות
רמו	נדוי	לח	מלאכי חבלה
עא. עב. רטז	נוגע בדבר	פה	מלון
קלת	ניסח הפרשות תרומ	רכ	מליהה
רמח	נהל	צו	מלח
רפד	נחש	קט. קי. רפנ. רפה	מלמד
קנ. קנר	נטילת ידים	רמב	מלפפין
קנר	נטי לקטנים	קל	מלקות
קנ. קד	ניה"ק	רו. רלה	מנהג
מה. סנ. סט	ניקוד	עט	מנהיגים
רלח	נישואין	ריב	מנקר
יח. יט. קלט. קנא. רצ	נמלה	פ	מסחר
פה. פו. קנר	נסיקה לדרך	עו. רנה	מעוברת
סא. רלא. רלד	נפש	שיט	מעשה אופה
רפ	נצחון	רטז	מעשה דריינים
צ. קצט	נקיבת המיח	דיא. ריג	מעשה נרא
קא	נקיות	קמו	"מערענים"
ערע. פ"פנ	נתינת הכשר	קלו	מעשר
	ס	צו	מצה
רמא. רצ	סאלאמנן	לו. רמו	מצבה
קמח	סאדעלין	קמד	מצות עשה
רצד	סבנג	רצא	מרור
פנ. שיח	סוחר	פו	מראית עין
שיח	סוכריות	צה	סרמושי אדמה
שיט	סוכר	לה. נא. פט. קיח. רמג	מרק
ננ. עט	סופר	קמט	מרחת (אוינגעמאכטין)
קמד	סחיטה	כנ. ע. עא. פא	משניהים
יד. יז. מד. קו. קמב	סט"א	פכ. פד. יסצח. רלה	משהות
עד	"סימילעק"ס	לה. לו. לח	משיח
		מב	

תח נפש מפתח ישעיה

סימן	קצח	עונשים	ח. ט. יא. יב. טז. יז. רל. רלב
סינן	רמח. רמט	עופות	יב. רמה
סיריעלם	ער	קור	רמה
סירכא	רלב	קור נכלה	קצב. רכו
סביני מרפה	קסכ. קסג	ע"ז	ט. כג. נג
סכין פגום	רט. רכו	עכברים	ריד
סכנה	קנד	עלוקה	רפד
סכנת נפשות	פז. קיב	עלי הגפן. "אפראקים"	רמג
סליהה	רלג	ענבים	קמג
סלי נצרים	קמו	עני המהפך כחררה	רפה
סם המות	רצ	עניים	רסא. רסג
סמיות עניים	קט	עצה	סה
סמפון	קיב. שה	עקר	רסו
סם רפואה	פז. פח. זיב	ערכות	קל. רכט. רלא
סנפיר	רמו. רמט. שה. יז	ערכסין	רמא
סעודת עכ"ם	שמו	עריית	יא. רכב. רכג
סעודות הרשות	קמה	ערלה	יד
סעודת ת"ח	צו	ערמונים	רנד
ספק	כ. רב. רלג. קמד	עשב	יח. מא
ספק איסור	ח. יד. מב. עח. צה	עשיר	דנט. רסא
ספק דאורייתא	קנא. ריב. רכת. רמב	עשרת הדברות	רנח
ספק גזל	רלו	עשרת ימי תשובה	רנז
ספק חלב	רנט		פ
ספק נקרא מויד	קצ		
ספק ספיקא	קמב	פאבריק	פא. פד
סרסור	קמג. רלב. רמא. רצה	פאזי	רמא
סתם כשר	שיח	פנימה	נד
סתם שמן	קצח	פנס הגגים	קלא
	שמו	פולים	רמ. רצח. רצט
		פונדקאות נזירי בשר	רפט. רצ.
			רצז. שיט

ע

עבירה	ל. לח. לט. רמז	פונדקאות של נכרים	רצ
עדות	רלב	פועל	ערב
עדים	מג. עב	פורין גדר	קצא
עדישים	קט. רלט. רמ. רצח. שה	פיגול	ג. נא
עוה"ב	כו	פיקוח השלטון	קעד. קעז. יכפ
עוה"ז	כו	פיקוח נפש	פז. פח
עולה על שולחן מלכים	דנג	"פליימען"	רמא. רש

[illegible]

תִּי נֶפֶשׁ מִסַּת ח יִשְׁעֵי

רְגִילוֹת	כֹּה	שֹׂכַחַה	ו
רַחֵם הַקֹּדֶשׁ	לֹא. לֹז. רִמֵּב	שְׂכִירוֹת	רַחַח
רוּחַ מְהֵרָה	לֹחַ	שֹׂכֵר	י. קִמַּ. רִל
רֹפֵא	קִיב. שׁו	שְׂכָרוֹת	רִסַּט
רִיבִיצִילֵאִיךְ	קִמּו. קִמַּט	שֹׁלַחַן	רִכָּא
רִיעוּתוֹת	רִיד	שְׁלֹשׁ קְלִיפֹת הַטְּמָאוֹת	יד
רְמוֹנִים	רֶשׁ	שְׂמַחָה	רִלַח
רְפוּאָה	רִמּו	שְׂמִירָה. כָּא. כִּב. כִּנ. לֹא. קֵה. רִמֵּב	נִג
רִקְיָקִים	שֶׁב	שְׂמִירַת הַכְּבִירֹת	נִג
רִשְׁעִי	כִּב. רִסַּנ	שֶׁמֶן	שִׁיחַ
רִשְׁתִּי	רִנ	שֶׁמֶן דֵּג טִמָּא	שִׁיחַ
		שֶׁמֶן הַלֵּב	שִׁיט
		שֶׁמֶן וְהַאֲלִפִּישׁ	שִׁיחַ
שֶׁאֵל תַּהֲתִית	כִּב	שְׂמֻנִית אִיסוֹר	שִׁיחַ. שִׁיט. שֶׁב
שֶׁאֲלֹאֲמַעַן	רִלַח. רִלַּט. רִמָּא	שֶׁמֶן צִמְחִים	שִׁיט. שִׁיחַ
שֶׁאֵלָה	קִנֵּג	שְׂמֵנָה (סַמְעִטְעֵנֶע) שֶׁל עֲבוּרִים.	קִפֵּב
שְׁבֻעָה	רִפּו	שְׂנֵאוֹת חֲנַם	רִסו
שֶׁבֶת	רִנֵּג	שְׂפֹהוֹת נִכְרִיּוֹת	קִטּו
שֶׁהֲחִינּוּ	רִלַז. רִלַח. רִלַּט	שְׂפַחַת	רִנֵּג. רִלַז
שׁוֹרֵב. מִנ. מו. מַח. רִנ. רִט. קִצֵּב. רִכֵּב		שְׂפִינָאט	רִצֵּד
שׁוֹנֵג	צוּרֶצֶט	שְׂפִינָאט בְּקוֹפֶסֶאוֹת	רִצֵּה
שׁוֹטִין עֲרֵבִמִין	רִמָּא	שְׂפִירִיטוּס	קִלֵּד
שׁוֹם	פֵּב	שֶׁפֶן	ז
שׁוֹמֵן	פִּנ. צ. קִנֵּב. קִשָּׁח	שׁוּץ	רִט
שׁוֹמֵן חַי וְכֹהֵמָה	שִׁמּו	שִׁקְדִים (סַגְדִּין)	שֶׁב
שׁוֹמֵן מִתּוֹק	שֶׁב	שִׁקְצִים וְרִמָּשִׁים	קִכַּח
שׁוֹמֵן קֶאֱקֵא	שִׁיחַ. שֶׁב	שִׁקִּין	עֵה. עו
שׁוֹמֵר	רַח	שִׁקֵּר	כִּב
שׁוֹפֵךְ דָּמִים	נִג	שִׁר	רִסָּא
שׁוֹפֵר	קֵל	שִׁרָּף	רִלַּט. רִמַּח
מִשְׁאֲקֵאלֹאדַע	קִיד	שִׁרְיַת הַדָּגִים	קִסְרִיקַע
שׁוֹתְפוֹ שֶׁל עֲמֻלָּה	רִי. רִיב. רִכ	שִׁרְפָה	רִיד
שׁוֹזְפִים	קִמָּא. רִנֵּה. רֶשׁ	שִׁרְצִים ז. ח. י. כִּב. עו. צֹא. קִמֵּד. רִלַז	שִׁיחַ
שׁוֹזְפִים יִבְיָשִׁים	רֶשׁ	שְׁתֵּי הַתְּחִמָּוֹת	שִׁיחַ
שְׁחִיטָה בְּלֹא טְבִילָה	צִד	שְׁתֵּן	רִמּו
שְׁחוּטֵי חוּץ	פּו		
שְׁחִיטוֹת גְּמוּלָה	נִג		
שִׁירִים	טו. צִב	תֹּאדָה	צִנ. קִח

נפש	מפתח	ישעיה	תיא
תאנים	קמו. רש	תענית	קכב. רח
תוכחה	מד. רלא	תעריכת איסור	קטו. קיז
תולעים	מו. עא. קלמ"קנא. רלו	תעריכת המץ	קלד
	רלח"דמו. רסט-שו	תפוזים	רש
תולעים כנבינה	רמו	תפוזי ארמה (ערדעפפעל)	קלד
תולעים "מאטיליציע"	שה	תפוזים	רנד
תהי	ס	תפלה	כב. קא. קו. קט
תחית המתים	כ	תפילין	עט
תינוקות	קו	תקלה	כנ. לה
תיקון	רנט	תקנות	קצו. רו. רח. ריד. ריח
תיקון לנשמה	קא	תרומה	לח. קלו. רכא
תמצית נבינה	רכ	תרנגולים	צו
תמרים	קמו. שג	תרנגולת שהומה	קצה
תנור	רנא	תרד	רמא
		תשובה	קז. קכב

מפתח לדברים הצריכים בדיקה מתולעים ומילבין (לפי א-כ)

א	אם רואים כתם קטן. ושחור סבבתי, יש לחתוך	אם רואים כתם קטן. ושחור סבבתי, יש לחתוך
אנו ארמה	שג	כתם זה עד תוכו
אנוים שכיחים מאוד מילבין	קג	אנימארס
אופן הבדיקה	שה	אניא
אורז מלאים תולעים	קמו	אנשי מעשה מנסים השולחן
אין אדם יכול לסמוך על		מספס מילבין
אשתו לברוק הירקות וכו'	רלו	אסור לעשות משקה לעקוואר
איספינאק	רצד	מהפירות ישקורין ריביצליך קמט
אכילת תולעים בשוגג	רלו	ארבסיין קמו. קמח
אמה שאינה זהירה במצות		
לא תסמוך עליה	רלו	
אם עברו על הפירות י"ב חודש		באטווינע
אסור לאכלם בלי בדיקה	רמ	בארות מים

תיב	נפש	מסתח	ישע"י
בבאר"ן שכית בגרענים	קמו	1	
שלחם תולעים	רצ	וענעטארען האטעלס	רפט
בדיקה הנוטה	רמח	ועלשענע נים	שג
בהמה		וינאס הם מוחזקים	
בעלת הבית לא תסמוך על	רלו	סתולעים הרבה	רמג
שפתה שתברוק הירקות שלה	רצמ	2	
בצללים ירוקים	רמא		
בצק	רמד	זבובים	רלו
	ג	ויערקירשען	רמא
גבינה	רמו	ה	
גבינות הישינות	קמ	חומץ אין לו שום תקנה	
גרויפ"ן	קלט	רק שיבשלו אותו ואת"כ	
גרינע פעטערווי"ץ	קמח	יסננו בכנר עב	קמח. רמח
גרים	קמו	חזרת	רצא
		חסא	רמג
	ד	חשש תולעים	עא
גדבניות	רמ. רמג. דש. שה	חתך פרי וחתך עמו תולעים	
גנ העכט נמצא בבטנם		צריך קליפה מסביב	קמח
תולעים דקים וארוכים	קמו	י	
גנ הערינג שכית בתוך		"יאנידעס" הגדלים באילנות	קמו
החלב תולעים דקים	קנ. שה	ימתין מלשתות עד שתשקע	
דנים נמצאים לפעמים תולעים		הרחיחה שקורין שורים בלע"ז	קמ
כמח בכנר כמעיים בפה		ירק עשב שכית מאוד	קמח
ובאונים או אצל הסנפירין	קג	יר"ש אינם אוכלים	
דנים שיש בהם תולעים		רבה הצריך בדיקה	קמו
אסור לאוכלם		ישתה בסיון רק מוכיכת	
שאין מציאות לבודקם	רמד	לכנה זכה	קמ
גנ קארמ"ן יש תולעים על עורו		ישתה דרך הספה	קמ
סנפיריו וקשקשיו	קמ. רמא. שה	יתושים	רלו. רמח
	ה	כ	
האוינע נים	שג	כבר של בהמות	
הויפטקאפ"ץ קרויט	רמא	וכ"ש של כבשים	
הייבטלוי"ך פרויט	קמא. קמו	שכית בהם תולעים	רמח. שה
הימבר"ן	רמא	כלי הרחים מלאים מילבי"ן	קמג

נפש מפתח ישע"י תיג

כלי חרס שמכשלים בהם	קלט	סלף נצרים	קטו
רק משבת לשבת		ספס דאורייתא לחומרא	רמ. רמא
כלים של נבינות וחמאה		ספס נקרא מויד	קמב
כלי קמח	קלט	ספס ספיקא	רמא
כלים שמחזיקים בו הלחם	קלט	ספס תולעים	רלו. רמב
כלי שמעמידים בה ההומץ	קט		ע
כמהין (שוואטען)	קמז. רמא	ערשים	קמ. קמה. רלמ. רמ
כרוב בדיסעל	רצו	עלי הנפן ("אפראקיס")	
כרוביה	רמג	אין שום היתר לאוכלם	רמג
כרובית התוך	רצו		פ
כרובית שלם	רצו		
כרו	דש		
כרכום הנקרא (זאפערן)	קמז. קמח	"פאזי"	רמא
		פולין	רמ. רצה
		פונדקאות נזכר בש"ח	רפט
		פלוזמען	רמא
		"פעטערטויל"	רמא. רמב
		"פעטערשטא"	רמא
		פרו שדרכו להתלע	
	רלו	אסור לבשלו בלא בדוקה	קמט
	קלט		צ
		ציגאנער פישלאך יש בהם חשש	
	קמג	מינים שרץ השורץ על הארץ	קמז
		צמוקים	קמו

ף

לא יתן המאכלים סמוך לספרים	קמו		
לא תסמוך על היהודיה הזקנה			
שבטטבה שראיתה לקנייה			
ולא תראה התולעים	רלו		
לחם שמונה במרתף	קלט		
לנקות בכל יום הכלים			
שבבית ע"י שרפה וקש	קמג		

ם

"מאטיליציע"	שה	ק	
מאכל ומשקה שאינם מכוסים			
בכיסוי היטב	קמ	"קאפע"ר	קמו
מאכלים ומשקים בימות הקיץ	קלט	"קאפיא"ל הנראה כמו נבינה	קמח
מאלינע"ס	קמז. רמא. שא	קטניות	קמ
מאלינעסידו"פ	שא	קטניות בשרכויטן	הצר
סוראס (תתות) הן השחורים		קיממעל	רמא
והן הלבנים יבדקם	רמב	קידשען	רמא. שה
מים	קמה	קמח	רמד
סערענע"ס יש בראשן תולעים	קמו	קעל פרויט	קמו
משפך שמסננין עליו יין	קט	קרויט	קמה
		"קרויט"פ	רמא
		"קרייפ"ין	קמה
	רצד	קשרנים	קא

סכנג

תיד	נפש	מפתח	ישערי
ר	ר	שפיטאט	רצד
ראוי לאדם להסתכל	רמא. שו	שפיטאט שבסופסאות	רצה
במה שאובל	קמו	שקדים (מאנדלען)	שב
ריביצלא"ך יש בראשן תולעים	דש	שרץ המים והארץ	רמח
רמונים		ת	
ש	תאנים		דש
שאלאטען	רלמ	תאנים ודוכים באגולים	קמו
שוטין ערבסין	רמא	(גיפרעסמע)	עב. קמ
שוזפים (פלוימען)	קמא. קמו. שו	תבשיל	רמח
שוזפים יבשים	דש	תולעת המים	קמו. שג
שלא יהא מונח על השולחן	קמג	תמרים ודוכים בעגולים	דש
שום ספר בעת אכילה	תרד	תפוזים	רמא

מפתח הספרים

(לפי א-כ)

(במפתח רשומים רק הספרים שחזרו אחרי זמן התלמוד. כוכב בצד שם הספר מציין שספר זה מובא בספר "נפש ישערי" יותר מעשר פעמים. ולכן נרשמו רק ציונים אחדים בלבד.)

אבני נזר (שירית)	קמה	איסור והיתר	קצא
אבן שתי	יג	אזהרה"ק	ח. סא. עו. שרד
אגרא דפרקא	עו. קג. קה. קת. רמא	אור הגנוז	כא. קג
אדמת קדש	רמג	אור זרוע	י. סו. סט
אהל יהושע	שנה	אור לישירים	הקדמה
אהל יעקב	שפר"שמו	אור צדיקים	טז. שסג
אהל יצחק	רי	אזהרות מהרצ"א	נ. קיח
אהל נפתלי	ס	אליהו רבא	שנו
אהל שלמה	לח. עו. קכט	אלפס — עיין רב אלפס	

נפש מפתח ישיעי תכבא

אבכת אפי	חסה	ביצים	תצג
אבקה ביצים	תמב, תעב	בירה פפ	חסה
אבקה חלב	תמב, תמר, תוג, תעב, העט	בסיס ללעס	תקר
אבקת מרק	חסה	בקבוקים ישינים	חסה
אבקת סוכר	תס	בקבוקים מייש	חסה
אבקת פלאפל	חסה	בקבוקים שחורים	חסה
אבקת שום	תעב	בראט	תצח
אגוזים	תפג, תצה	ברנדי	תעב
אגוז קוקוס	תמו	בשר בקר	העב
אגר אגר	תקר	בשר בלאט כשר	חסא
אריסטוק עסיד	תקד	בשר טרי	תנה
אויל של אגוזים	תקיד	בשר כבוש (געפילטע)	תנה, תעב
אויל של פעפערמינט	תקיג	בשר עופות חיים ושחורים	תנה, תעב
אורז	תנו	בשר קפוא	הער
אסריות	תמג	בתי השחיסה כדוגמת בית חרושת	תעג
איני קרים	תצא		
אימלספייצערס	תקג, תפג, תקט	גאס	תקא
איענערס סוכר	תקיא	גאס אראביק	תקי
אינדערטויס	תקיא	גאס בייס	תקיב
אלומענוס סאלפיים	תקה	גבינה	תמא, תמג, תער, תפג, תפז
אלכהיל	תעב	גומי לעיסה	תמג
אנוס	תקה	גליקאס	תקי
אסעטאגליכערירד	תפג	גלידה	תצא
אפירופסיום	תנו	גלידה שהומתקה עם גליצערין	תמב, תמג
אראק	תעב	גליצערירד	תקד
אראטל	תקה, תקג	גליצערין	תקג, תקי
באטערמילק	תקא	גליצערין	תקי
באטערפעט	תצב	געליל כלים	סג, כו, כז
בדיקת החלף	תנו	געפילטע פיש	תפט
בדיקת המרור מתולעים	תסו	גרעינים	חסה
בדיקת הריאות של עופות	תעד		
בהט	תקה	דבש מעורב בגליוקה	תמג, חסה, תעד
בוקר חלפים טיחד	תעד	דג טונה שמורים וסרדינים	תעד
בוראקעס ממולא בבשר	תעב	דג לקס	תעה
בורשט (חמצין)	תעב	דגים כלי עצמות	תפט
בטנים עם מלח	חסה	דגים בקענס (כבושים)	תעה
ביסקאזיס	תמג	דגים טמאים החשש בהן	תעה

תקכב נפש מפתח ישע'י

דגים מעושנים וכבושים	תמא, תעה	חלב, ב, יד, תמא, תמה, תנג, תעה
דגים קרפיונים	תעה	חלב בהמה
דג „שחורטפיש“	תעד	חלבה
דגים שמורים שונים	תעה, תפג	חלב סינטסי פארוצ
דיגליסערדינס	תמד	חלב עכוים
דעזערסט	תמת	חלב שנחלב בשבת
דעקסטרס	תקה	חלה
דעקסטרין	תקה	חלק אחוריים
		חלק הפנים
הכשרת תוררי הגו	תסו	חמאה
הוכלת העיפות	תעב	חמאה קאקאו עם שוכן חי
השגחת ענבים	תעו	תחץ
השגחת כסונים	תעד	חמרים פלסטיים מגרעני הבואות
וואשטיבעל אורל	תסה, תקה, תקה	חמרי נקוי
וואשטיבעל שארטניג	תקד	חמא (שלאטין)
ויטמינים	תמד	חדול
וויטמינים מנסט	תנג	תנג, תסה, תסו
ווי	תקה, תקיס	חריסת
וויפט קריסט	תצט	חריאן
ווענילין	תקית	חשש צבעי מאכל
ווענילע	תקה	טארטאריק עסיד
חפלים	תסה, תעה	טבל
חפלים עם שכן אראפין	תמד, תסה	טופי
		טערמאדק
זבוכים	תסו	טראטאנאט
זויפם	תמא, תנג	טרטר
זיוף הרבש	תמד	טריי — קאליסעם פאספייט
זילטין	תמד, תקד	
זשאנט	תצב	יאנערט
זשעליס	תצב	יין מהערובת צבעים והמציות תמא, תמב
זהים כבושים	תעה	ינות חשש עולה המחללי שבת
		יין — פתחת הבקבוק לפני שבת
חומין	תסה, תסו	יין שולחן איטליקי עשיר בלשה עצמות
חומץ יין	תעה	ידם בהמה
חוחם בתוך חוחם	תנג	יציר חלבונים
חורה בצננת תמצין	תעה	ירקות
חטה	תמא	ירקנים; משגח להפריש הרוימ
חטה תזוחה	תע	ייש (בראנין) חשש נסך

תקבנ	ישע"י	מפתח	נפש
חסה, תעט	מיצים	חצו	כרור לחם
תעט	מיץ אשכוליות	העו	הכל ענבים
תעט, חסה, הצביהצנ	מיץ ענבים	תעו	כלי אלוטיונים
תעט	מיץ הפונים	תעו	כלי דוראלעקס ופייערעקס
הפה	טיקסעס	תעו	כלי חרסינה
הפה	מוקסעס של עוגות	תעו	כלי סלפון
תעט	מישמיש שמורים ולפתנים	תעו	כלי ניארוטה
חמא	מלח ליפון	חעו	כלי שולחן
תפה	ממלאי מקיס של קרים		
חסה	ממרח סלט	חקא	לאקטוס (חלב)
תצח	ממתקים חמג, חמה, חסה, תעט, תצח	הקא	לאקטיק עכור
תעט	מסטיק (גומי לעיסה)	הקא	לאריק פעסס
הקב	מסעדות (רעסטוראנט)	העו	לבניה
תפה	מעטפה	העו	לבן
חסה	מפרט גיליון	הסר	לחמניות חשט חומר מתפוח
תצ	מצביעי אוכל	חמג, תעו, הסר	לחם
כה	מצות כפולות	חקא, הקיב	ליפיד (חלב מבהמות)
תעט	מרגיזה	תעח	ליציון
ד	מרקים של בשר על סהרת החזיר	חקב	ליקורישו
תעט	מרקים שונים	חנג, העו	ליקרים
סו, יח	משגוחים	חקיב	לעסאטין
תעט	משקאות חריפים	תעו	לשתנים משומרים
תפט	משקאות קלים	חקיב	מאגניסיעם בסיריעט
תפט	מישקה (לח, פאודער או סירופ)	חקיב	מאורגליסערייר
חנג	נאמנות	חקיב	מאורסאדיום גלאטאמיט
חצנ	נודליס	חק	מאורסאדיעט
תס	ניארוסטה	חקיב	מאניטאל
תסא, תסב	ניקור	תעח	מאפיות
תפ	נס	חצנ	מאקאראני
חסה	נס קפה	חצנ	מארגארין
חצה, חקיח	נקר % 100	תעח	מנדניות
חמג	נקניקים	חמג	מוצרי דגים
חפ	נקניק מבשר חזיר וגמל	חקב, חצה, חסה, תעט	מסעמים מבעיים ולאטבעיים
חפ	נרות מקוששים וצבעונים	חצה	מיונו
		חצר	מיונו ממרח סלס
חקט	סאדיאכ אלגנעט	תפה	מילכיג
חקסו	סאדיאכ בענזאנייט	חסה	מי מלח

תקט	עסשאלאטס	חקטו	סאדיאס לארעל סאלטיט
תנג	ערה	חקטו	סאדיאס ביטרייט
תכב	עלי חסה	חקטו	סאדיאס פראפיאניט
הצו	פאטייטא שיפט	תפח	סאדיאס קאטינעט
תקטו	פאטעסיוס סארבעט	תצו	סאדע
תקד	פאליגוסערול עכטערס של עסיד חלב תקד	תצו	סאדינעס
הצו	פאלי גליסערעל	תקד	סאדיניק עסיד
תקיד	פאליסארבעט 60 — או 80 — הקל תקיד	תקד	סאדינאל
תצב	פארנע	תקד	סאדינאלאן מאנאסיראט
תפח	פודינגס	חקטו	סאדיניק עסיד
הצו	פיר פילינגס	תקנ. תקטו	סאפסענערס
חקט	פילבערס	תמו	סבון
הצו	פיקעלס בהוף יארט	העג	סחירי עופות
הצו	פינאט פוטער	תמא, חסו	סוכר
תצא	פירות בהעס או קפוי	תצט, תמג, תמה, תפ	סוכריות
תפד	פירות יבשים	חקב	סוכריות בשביל פרוטה
תפא	פירות שימורים	חקא	סוכריות של סעס ענבים
תפא	פיתות	תס	סוכר מאי
תפא	פלאפל	תפ	סולת
תקיד	פעססין	תצח	סופס ובראט
תצו	פעסיקארן	תפס, חקו	סטייבלייזערס
תקיד	פעקסון	תפוי, תקד, חקו	סטיריק עסיד
תכב	פפריקה	תמג, תמו	סירופ
תצא	פראכטינגס	תצב	ספאנעט
חקטו	פראפיאניק עסיד	תקד	ספאנס וסחוינס
תפד	פרינגס	תפ	ספירס שהיה כהל
תצא	פרינגש פרייד	תסה	ספירס מפוגל
תצו	פרעצעלס	תסה, תפס	סרדינים
תפד	תהקה	תנג	סחם יינס
תסה	צבס	תפ, חקט	עוגות
תפד	צימליקס	תעג	עופות — בדיקה הריאות
תסה	צימורן (נעצאלאך) להרחח	תסג	עופות סטירסין
תפא	ציפס	תסג, תעג, תעד	עופות שחירי חרץ
תפא	צמקא (תחליף שוקולדה)	תעד	עופות, שילכו ד"א לפני השחיטה
תסה, תפד	קייק מיקסעס	תעג	עופות שנשחטו במתינות
תקו	קאליסעס דיסאדעיוס אדסא	חקט	עסעל חאגילין
		תנג	ענבים

נפש מפתח ישרי תבנה

תמא	רפובליק	תמא	קאלסיעם לאקטיז
תמא	רסק עגבניות	תקג, הקו	קאלסיעם סטירעאס
תקסו	רעזעניס גליו	הקו	קאלסיעם סטירעאליז לאכטולייט
תקג	רענעט	תקה	קאלסיעם קארבניט
תמו, תמא	י"א הלאט	תקו	קאלסיעם קלאריד
תמד	שכית העסה	תקו	קאנפערטניערי גליו
תמא	שביט (תחליף קפה)	תקו	קאקא באטער
תמב	שבת	תמג	קאקאו
תמו	שומן חי עם חמאת קאקאו	הקו	קאקאנט אויל
תמא	שומן גויס בטון ירק ובסעם הוית	הקו	קאראגין
תמו	שומן צמחים	תקו	קאראמעל
תמו	שומן של תאנים	הקו	קאן סירופ
תמא	שוקולדה	הצו	קאן ש'פס
תנו	שחיטה במזיגית	תמג	קופסאות אוכל
תנו	שחיטה עופות	תמד	קופסאות פירות וירקות
	שטאלצפראקטיאן (שומן חזיר וחלב	תמו	קוקוס קוקאיו
ח	של בהמית	תסה	קירנמלור
תמב	שמורים	תסה	קטניות
תמד	שמן המכת	תמא	קלציום
תקסו	שמנים	תנו	קפה
תמב	שמן	תמד	קפה בלתי מנופה
תמב	שמן וית משומן בהמית	תמא	קמת סויה
תמב	שמן שמורים בבקבוקי שמן וית	תמג	קנס
תמב	שמן סויה וקוקוס	תמו	קעס'שאפ
תסה	שקיקי גייד	תמס	קען פיש
		תנדינתה	קצבים
תסה	תאנים מיובשים	תסה	קראמו של לחם
תמב	תבלינים	תמו	קרימס
תמב	תולעים	תקד, תמא, תמג, תמח	קרים של סטארטאר
תסה	תחליף קפה	תמו	קראקארז
תמב	תמציות		
תמא	תפוחי אדמה	תנו	רכנים
תס	תרו"מ	תמג, תסה, תמא	ריבה
תמא	תרנגולי הודו	תנו	ריסק אברים

הרה"ח ר' ישעי' זאב גראס ע"ה מחיפה

למע"כ הרב הגאון עורך המאור שליט"א.

ר"כ אתכבדה להמציא לו חיבורי החדש נפש ישעי' זאב גראס ע"ה. ונא לשים עין עליו וברגל. אגב אעירה נא שאת הספר הזה עשיתי לטובת נשמת אבי הרבני החסיד מוה"ר ר' ישעי' זאב גראס בן הרה"ח ר' משה אלי' ז"ל, נפטר בחצי ימיו כ"ט חשון בשנת תשכ"ג. נשמתו בגנוי מרומים. והקדש כל ימיו לטובת הכלל בעניני צדקה וחסד והרבצת התורה, ובנה כמה בתי מדרשות, ומקה זכו, בעיר חיפה בא"י. והיה ביתו פתוח לרווחה. כ"ק אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, התאכסן שם כמה פעמים בנסיעותיו לא"י, והיה מנהל את בית המדרש וישיבה ות"ת ופנימי' של כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א במסירות נפש גדולה לא יאמן כי יסופר כידוע. ועשה מעשים רבים וטובים להצלת מאות ילדים מהעבירה על דת בידי המסיתים.

וקיני הרה"ח ר' משה אלי' בן הרה"ח ר' חיים אליעזר הנ"ל, בנה ג"כ כמה מקוואות בא"י במקומות הגדולים והיה בעל מכניס אורח גדול וכו', ואביו מוה"ר חיים אליעזר בן הרה"ח ר' אלי' היה ביתו פתוח לרווחה, והרבה מצדיקי הדור התאכסנו אצלו. הרה"ח ר' אלי' הנ"ל היה דר בסאטמאר והיו אחד עשר אחים והיו מקורבים מאוד אצל הצה"ק הייטב לב ולה"ה. וביותר אצל הצה"ק בעל דברי חיים מצאנז ולה"ה.

אבי הרה"ח מוה"ר ר' ישעי' זאב ז"ל הי' חתן הרה"ג ר' זאב וואלף מוטצען ז"ל שו"ב מאראד, ובסוף ימיו הי' בא"י שוי"ב מוהל מומחה ומלמד בישיבת יטב לב דסאטמאר בירושלים עיה"ק. בן הרה"ח ר' שלום מוטצען, בן הרה"ג ר' אברהם חיים מוטצען, שהיה תלמיד רבינו משה סופר זצ"ל מפרעסבורג בעל החתם סופר, והיה דיין ומד"צ בק"ק האלמין (עין אודותיו בספר שם הגדולים דגדולי הגר ובספר זכרון צדיקים). נפטר ביום ה' ניסן, ויש אומרים ביחס ד' דחול המועד פסח שנת תרנ"ב לפ"ק, היה בן ר' יצחק שטעמפלע (מוטצען) שהיה דיין ומד"צ בק"ק באניהאד יצ"ה, והיה גאון מופלג והניח אחריו הרבה חידושים בכ"י, ולמעלה בקודש הי' חוטרים ממשפחת מוטצען שנקראו על שם עירם ק"ק "מיטץ" יצ"ה, מחמת מעשה שהי', כי פעם בגזירה גזירה על כל יושבי העיר להפיר דתם ר"ל, והמשפחה הנ"ל היתה היחידה שעמדו בפרץ ואמרו ניהרג ואל נעבור את פי ה', וכאשר נתבטלה הגזירה ב"ה אז ניתן להם שם על שם העיר לגאון ולתפארת ולמוכרת נצח.

ולמעלה בקודש הנם צאצאי רבינו אורי מסטרעליסק הנקרא בפי כל השרף מסטרעליסק, ר' קאפיל חסיד, ס"ה, ב"ה, רבינו עובדי' מברטנורא, הוס' יו"ט, ולמעלה בקודש עד גזע דוד המלך ע"ה.

הרה"ג ר' זאב מוטצען היה חתן הרה"ח ר' יעקב שלמה גאלדשטיין זצ"ל שהיה מכפר באלאגא, אשר חבר לגיוני דברדא בימי השלמים וטבל, והיה בעל מכניס אורח גדול וגומל חסדים לכל והיה חסיד מפורסם. נסתלק כ"ה אלול שנת תרצ"ה, היה בנו של הרה"ח ר' מאיר משה בן הרה"ח ר' דוד צבי שהיה דר בכפר קיש קאפאש, והגאון בעל מראה יחזקאל שהיה רב מדינת זיכענען בערגען כשסבב את המדינה היה שובת אצלו בכל שב"ק, והמשפחה היתה נקראת בשם כל משפחת קדושים.

הק' שלום יודא גראס

שוי"ב ומח"ס נפש ישעי'

ברוקלין ג. י.

בשורת ספר חדש מאוד נעלה

הגני להודיע כי חיל הודיע

ספר נפש ישעי'

בשני חלקים

על מאכלות אסורות, אוצר גדול של ריזנים, שו"ס ומאמרים

כולל 662 עמודים בגודל 6x9

בחלק הראשון ובו ל"ח פרקים, שלקטתי בעזר צור וגואלי מדברי חז"ל בשים בבל וירושלמי, מדרשים, זוה"ק, תיקונים וספרי הראשונים וכו', ודבריהם הק' חוצבים בלהבות אש, מלהכיז נפש האדם לשמור מאוד, לברוח ולהסתלק אשילו מן הספק, נדסו בו גם חמונות תצורים של הזכרים הצריכים בדיקה מתולעים ופילכן וכו', ותמונת של הרבה מיני דגים שאסורים לאכלם, והאסוי בו הרבה סיפורי מעשיות מצדיקים הק', אך שההוצר בקדושת המאכלות, והחל מה הרגשתם אשר ע"ד שהיה מה חכם וכו', ג"כ הבאתי בו תשובה ארוכה מרבן של כל בני הגולה כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, בענין שעכשיו אשתני הרבה לגרענותא בזיופים ותחבולות, והקונים נכשלים הרבה לקנות דברים שהם בלי השגחה עד כדי כך שנעשה להם היתר וקשה להפרישם מהרגילות, ורוב ההכשרים הסומכים על המשגיחים עלולים למכשולות גדולות אשר בעלי המאבריקען יוכלו להטעותם שלא ידעו מאומה בין ימינם לשמאלם ולא רבים יחכמו להבין תחבולות התגרים ומעשה המכונות המאבריקען וכו'.

בחלק השני ח' פרקים, כולל החששות האפשריות בכל מיני מאכלות ומשקאות המורכבים ומעורבים בחומר איטורי, ולהעיד על אמינותם ואסוריותם, הגנו עדותה של המספלה (אגריקולטור דפארטמנט), כמ"כ עותן על תביר הבידוד ועדה התורית בירושלים, והוראות ודעות לכל ימות השנה, ידיעות על מצרכי מזון שונים שהם בהכשר רבוחינו הבד"ץ שליט"א ללא שום חששות, והודעות על מיני מזון שיש עליהם חששות איטורים שונים וכו' (הרשימה לפי סדר הא"ב).

הספר כולל חמשה מפתחות:

- (א) תוכן כל ענין לפי סדר הפרקים.
- (ב) מפתח הענינים לפי סדר הא"ב, בערך חמשה עשר מאות ענינים, כדי שיהיה נקל למצוא כל דבר וחבר על מכונן בלי חימוש.
- (ג) מפתח לדברים הצריכים בדיקה לפי א"ב, בסדר מאה ענינים.
- (ד) מפתח סיפורי המעשיות.
- (ה) מפתח הספרים לפי א"ב, בערך מארבע מאות ספרים.

מחיר הספר הוא סך \$5.00

הספר הזה נחנך לכל איש חרדי הרוצה לידע בידור מהמאכלים השכיחים לכל יגעיל בהם נפשו, שבעזרת נכשלים בו הרבה מאתב"י להכניסם לבתיהם בלי יודעים שהם גרס' משם, או ע"כ איטור דרכן וחמורים זכרי סופרים וכו', וכן חיזוק ואומץ מתוך דברי הסה"ק על ענין זה.

בקשה נחוצה מכל רב ומורה תוראה

היות שברצתי להוציא לאור בזמן קרוב חלק שלישי מספר נפש ישעי' כנ"ל, ע"כ אבקש מכל התלמידי חכמים שיאילו בטובם לזכות את הרבים לכתוב ולהמציא לי הערותיהם על הספר נפש ישעי' כי חלקים, או כל מין הערה ובידור או חיזוק בעניני כשרות המאכלים, ואופנים איה"ש בחלק השלישי בשם אומנם, וזכות הרבים יהי תלוי בהם.

Nefesh Yeshaye

331-2507

1472-79 Street, Brooklyn, N. Y.

11228

ו ו י כ ס י ג ע מ ו ד ע ה פ א ר
מאנרא - מאנסי - סקווערער - איינוווינער א.ד.ג.

וואס פארען אויף לאנגע וועגען יעדען טאג
וואס קען מען טוהען שעהן לאנג יעדען טאג פארענדיג אויף דיא
וועגען? איהר האט נישט די גלחצט געלעגענהייט זיך אייך צו
קויפען דעם בארומטען סעט

ח ק לישראל

אין 54 בענדער יעדע פרשה א באזונדערער באנד

מיט אלע ספרים אויף עברי מייטש, תנ"ך, משניות, גמרא, סוטה, הלכה, אלעס
איבערזעצט אויף א לייכטע אידישע שפראך, מיט שיינע, ליכטיגע
און קלארע אותיות

כדי צו קענען טראגען מיט זיך און משלים זיין יעדען טאג דעם חק לישראל

כל הצוותה הממשלתית הבלתי בחינה, וכן כל השינויים שהיוסטים הקדומים, תוקע.
מיט כח על הגיר הכי חשוב

חקריהם בו קלח לעינים

ספעשיל הנחה פאר בחורים און כולל יונגעלייט
אויך א ספעשיל הנחה פאר בתי מדרשים
* * *

יוסעל....!!! מיט וואס ברענגסטו אן עסליכע שעה יעדען טאג
פארענדיג אין אהיים קומענדיג פון די ארבעט?
יאנקעל....!!! ב"ה איך ברענג נישט אן קיין ליידליגע מינוט,
איך לערע א דורך יעדען טאג דעם חק לישראל וואס
איז געדריקט אין א פאקעט סייז...עס איז ממש א
פארגעניגען שיינע ליכטיגע אותיות אין מיט ע"ס .
יוסעל....!!! וואו קען מען דאס באקומען עס איז דאך אפלאן...
יאנקעל....!!! עס איז פשוט זייער לייכט !!!מאכט איין סלפון
קאהל 384-5055 געדענקט 384-5055 באקומט איהר דאס
דערליווערט אהיים אין דעם זעלבען טאג אן קיין שום
דאגוה אין עט קאסט איין גארנישט מעהר ...

בשורת ספר חדש

הגני להודיע כי ת"ל הופיע

נפש ישעי' על מאכלות אסורות כ' תלמים

על מאכלות אסורות, אוצר גדול של דיונים, שו"ט ומאמרים,

כולל 552 עמודים בגודל 6 ביי 9

בו יביאר כי שמירת הגוף והנפש מ"א הוא יסוד קדושת ישראל וטהרתו, גם יבואו בו דברי התעוררות לבאר גודל הפנס המגיע לנפש וגוף האדם הנכשל בהם ח"י, והתועלת בזה וכבא למי שנוהר ונשמר ממאכלות אסורות.

ג"כ הכאתי בו מכתבי התעוררות ותשובה ארוכה (כולל 16 עמודים) מרבן של כל בני הגולה כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, בענין שעכשיו אשתני הרבה לגרועותא בזיופים ותחבולות, ותקונים נכשלים הרבה לקנות דברים שהם בלי השגחה עד כדי כך שנעשה להם היתר וקשה להפרישם מרגילות, ורוב ההכשרים הסומכים על משגיחים עלולים למכשולות גדולות אשר בעלי הפאבריקען יוכלו להטעותם שלא ידעו מאומה בין ימינם לשמאלם ולא רבים יחכמו להבין תחבולות התגרים ומעשה המכונות והפאבריקען וכו'.

וזלה"ק: וצריכים להתאמץ ככל האפשרי בכל הענינים הדורשים בדיקה וכו', וכמו"כ ככל מאכל אשר יאכל, כמה צריכים להזהר שיהי' בהכשר ויתרון, הוזהרנו כבר כמה פעמים בכאן מכלי לקנות רק מאותן שהם תחת השגחה נכונה אף אם עולה יותר בדבר מה וכדומה וכו' עכ"ל"ק.

וכן מסרתי את הספר לכ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א וברכני בהצלחה להפיץ הספר.

מחיר הספר 5 דולאר — דמי משלוח \$1 — כתובת המחבר:

Nefesh Yeshaye

1472-79 Street, Brooklyn, N. Y.

11228

טלפון: 331-2507

מכירה הראשית אצל בית מסחר וחוצאת ספרים ירושלים

205 Wilson Street, Brooklyn, N. Y. 11211

בעזה"ת

אתכבד בזה לשלוח למעלת כח"ר את קונטרס מספר "נפש ישעי" שחיברתי והוצאתי כעת לאור, והוא ליקוט מכל דברי הפוסקים והספרים הקדושים, המדברים בענין זהירות במאכלות אסורות וגודל הפגם שפוגמים לנפש היהודי באוכלו מהם.

והדפסתי אידרא רק קונטרס אחד המדבר מהיסודות שבע-בורם נזנח שדי הכשרות, וכשיעייך בקו' זה ידע עכ"פ מה הם השאלות שצריך לדעת בטרם יקח מאכל לחוך פיו.

מחיר הספר \$2 למי שביכולת לשלם

והיות שעיקר כוונתינו אינו לשום מסחר, ע"כ אם אין ביכולתו לשלם יוכל להחזיקו בחנם הגם שההוצאות מרובות. ובזכות זה יזכה להרבות כבוד שמים שהשבח יתר על ההוצאה מוקדש לזה ויהי' ממזכי הרבים.

והנני בתורה, ידידו הדורש שו"ט.

שלו' יודא גראסס, שו"ב